

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno: nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema se podpisano in zadoštno frankovano.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev	• • • • •	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
6	• • • • •	• 120—	• 120—	• 180—	
3	• • • • •	• 60—	• 60—	• 90—	
1	• • • • •	• 20—	• 20—	• 30—	

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Pravo ozadje naše notranje nesreče.

Kdor je sledil razvoju političnih dogodkov v poslednjem pol letu, mu ni ostalo prikrito, da je opozicijski blok dvakrat menjal taktiko ter pozimi naglašal revizijsko politiko, dočim je na pomlad vzbujal državno oblast ter dobrote poslovne vlade. Za izpremenjeno taktiko morajo pač tičati zelo važni razlogi! Politična stranka si ne sme kar tako nakopati očitke sleparskega izpremenjanja programa. Za vsako izpremembo tiči zanesljivo izprememba naroda samega, ki ga stranka zastopa! Odtod nujnost, da se stranka poda na novo polje in proti vsem očitkom z nasprotne strani zasleduje nove cilje.

Le pogledimo radi tega, kako je prišlo, da je opozicijski blok v zadnjih mesecih temeljito izpremenil svojo taktiko, da je v jeseni in pozimi govoril o reviziji ustave, o federalizaciji, o širokih samoupravah in avtonomijah, sedaj na pomlad pa prešel naenkrat k zahtevi po poslovni vladi ter po odgovoriti ljudskega plebiscita, novih volitev!

Že v jeseni so poedine opozicijske stranke kljub ljutemu časopisnemu napadanju samoradikalne vlade dobivale iz naroda zelo pesimistična poročila, ki so naznanjala bližnji obrat ljudskega mnenja ter splošno se množilo nezadovoljnost z brezkrizno opozicijsko taktiko, z obstrukcijo v narodnem parlamentu, z bojem proti lastni državi, z negativno Radićevo politiko. Narod se je namreč okrepil od povojnega razpoloženja, dnevene potrebe in zahteve so ga usmerile na praktično politiko. Dolga, predolga leta obstrukcije in brezdelnosti so mu bila zadostna šola ničevosti opozicijskih politikov ter koristi, ki bi jih imel od pozitivnega sodelovanja na vladi in državni oblasti. Razven tega se je tedaj pojavila težka gospodarska kriza, ki so jo čutili v prvi vrsti finančni zavodi ter širši trgovski in industrijski krogi zlasti v prečanskih krajih. Ti so svojo nezadovoljnost odkrivali opozicijskim politikom ter grajali neuspehe federalistične in avtonomistične akcije. Pritisk na opozicijske politike od te strani ni bil brez posledic. Radić sam se je na Dunaju ustrašil. Kot dober gospodar je hitro uvidel, da se ni šaliti s finančnimi zavodi, ker bi z njimi vred znali usahniti volilni in strankarski fond: človečanska republika in hrvatsko zastopništvo bi kmalu šla rakom živjati, odnosno bi prišlo na beraško palico. Odtod znana izprememba v klerikalnih in radićevskih vrstah ter iskanje zveze s srbskimi

demokrati Davidovičevega kova. Pri tem so ti politiki izvlekli iz svojih političnih torb najradikalnejše ustavne programe. Davidovič sam je moral nešteto krat mrcvariti vprašanje revizije ustave in avtonomije. Radić in Korošec pa je bilo do tega, da s celokupno opozicijo in s pristankom demokratske stranke na revizijo ustave preprej izbijeta nove volitve, proste, svobodne volitve in nato zagospodujeta v Jugoslaviji: Korošec v Sloveniji, Radić na Hrvatskem, po Bosni, Dalmaciji in deloma tudi po Makedoniji, Srbijo je prepuščal Davidoviču.

Spretna Pašićeva protitaktika je pravočasno preprečila nakane proti državi in narodnemu edinstvu. Med tem časom pa se je večala nezadovoljnost gospodarskih krogov z opozicijskimi politikmi. V Zagrebu so morali sami razviti gospodarski program ter postaviti zahtevo po gospodarskem parlamentu. Po drugi strani pa se je tudi nezadovoljnost in nezaupanje v narodu vedno bolj stopnjevalo. Zahteva po novih volitvah je postajala že nevarnost. Narod ne veruje v opozicijske voditelje. Uvidevši to ljudsko nerazpoloženje, so se ti voditelji zbalili novih volitev pod Pašićevim in Pribečevićim vodstvom! Sedaj kriče na ves glas, da je treba dati parlamentu poslovno vlado, da potrebujemo zakonodajno delo. Na ta način torej sami odlagajo volitve in s tem revizijo ustave, federalizem in avtonomijo! Izpremeniti taktiko stranke tako temeljito, da se postavi programatična zahteva na stran in da se zagovarja poslovna vlada na mestu revizije ustave in novega ljudskega referenduma, to je huda stvar. Nikjer ne moreš spoznati načelnosti, iskrenosti, resničnosti poedinih političnih programov tako temeljito, kakor na taktičnem polju. Jasno je, da se temeljni program ne sme izdati, da ne moreš v decembru zahtevati revizijo ustave in avtonomijo, nato pa pomladi odlagati eno in drugo, govoriti o parlamentarnem delu ter odklanjati nove volitve, ljudsko voljo in mnenje o ustavi in zakonodaji!

Izpremenjeni taktiki odgovarja pač izpremenjeni položaj naroda! Ljudstvo ne mara več pustolovcev in demagogov, ki so jim bile poslaniške dijete prvo in zadnje gibalno političnega dela: danes uvidevajo že pripristi seljaki, da so njihovi poslanci zahtevali ustavno revizijo in druge neizvedljive stvari, da so si s tem podaljševali mandate in poslaniške dijete, brezdelno življenje ter lenobno uživanje dobrot tega sveta.

Ti poslanci se boje ljudske obsodbe. Po pravici Kakšne ugodnosti bi bili lahko uživali prečanski kraji, da so se naši politiki zadovoljevali z danimi zgodovinskimi in ustavnimi položaji, da so se oklenili srbskih državnikov, da so pristopali v koalicijske vlade ter po avstrijskem, angleškem in češkem povojnem vzoru sodelovali v Beogradu na vrhovni državni oblasti! Danes bi Jugoslavija stala med prvimi državami Evrope. Finance bi bile urejene, nešteto zakonov bi ne bilo enostranskih in povprečno dobrih, ker bi jih bili lahko popravljali in izboljšali naši poslanci, odnosno ministri na vladi. Industrija bi se razvijala mogočno, trgovina

bi cvetela in z obema bi napredovalo gmotno stanje in socialni položaj jugoslovenskega delavstva. Takisto bi se bolje godilo seljaku, meščanu in mestna zastopništva bi se lahko opirala na krepke podpore centralnih vlad. Ne! Prečanski opozicijski demagogi in z njimi vred izgubljeni srbskega pokolenja so rajši začeli nihilistično borbo proti lastni državi, proti notranji gospodarski, finančni in upravni konsolidaciji, samo da sebi osigurajo na Hrvatskem in v Sloveniji nekeke pašaluke, mala kraljestva in absolutistične vladarske položaje. To je pravo ozadje vse naše notranje nesreče!

Razplet parlamentarne krize.

Boj za volilni mandat in za poslovno vlado. — Opozicija se boji volitev. — Avdijence pri kralju.

— Beograd, 15. aprila. (Izv.) Tretji dan vladine in parlamentarne krize je potekel brez vsakega važnejšega in značilnejšega dogodka, ki bi mogel odkriti jasnejšo sliko v končni rezultat posvetovanj krone z vodilnimi politikmi. Po opoldanski avdijenci Ljube Jovanovića je bil na večer pozvan na dvor vodja udružene opozicije Ljuba Davidović, čegar avdijenca je trajala nad dve uri. Po avdijenci je Ljuba Davidović naglašal zastopnikom tiska, da se je kralj odločil, da pred poveritvijskega mandata za sestavo vlade zašli o politični situaciji in o parlamentarnem delu načelnike vseh parlamentarnih skupin, da čuje njih mišljenje o rešitvi krize. Na ostala vprašanja novinarjev je bil Davidović zelo molčeč. Za danes ob 17.30 je pozvan na dvor predsednik muslimanskega kluba dr. Mehmed Spaho, ki po avdijenci takoj odputuje v Sarajevo, kamor so odšli že vsi muslimanski poslanci. Za četrtke dopoldne je določena avdijenca voditelja zemljoradnikov Voje Lazića. Po izjavi Davidovića je kralj med razgovorom pokazal zelo dobro informiranost o političnih prilikah in položaju v parlamentu.

V četrtke dopoldne bodo nadaljne konzultacije krone prekinjene, ker odputuje kralj v Topolo v Šumadijo na lov, kjer ostane do nedelje zvečer ter se nadaljuje zaslišanje vodilnih politikov še le v ponedeljek.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) Pred avdijenco in po avdijenci se je sestel Ljuba Davidović z dr. Spahom, s katerim sta podrobno razpravljala o vtihih, ki jih je dobil Davidović na dvoru.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) Razplet krize ne sledi koncem tega tedna, temveč šele drugi teden. Krona želi dobiti vsestranske informacije od zastop-

nikov parlamentarnih skupin, na kar pade končna odločitev. V parlamentarnih krogih so včeraj zelo živo komentirali sestanek Nasta Petrovića z Ljubo Davidovičem. Podrobnosti o tem sestanku niso znane, ker sta bila oba poslancata povsem rezervirana. Nekateri zatrjujejo, da je Nastas Petrović prošil Davidovića, naj ga priporoči povodom avdijence kralju, da tudi njega pozove k sebi. Zatrjujejo obenem, da je Petrović obljubil Davidoviču podporo 10 do 15 radikalnih poslancev, ki bi izstopili iz radikalnega kluba za slučaj, da Davidović sestavi poslovno vlado. V radikalnih krogih zavračajo to kombinacijo s kratko pripombo, da bo Pašić umel obračunati na primeren način s poslancem Petrovičem za njegov afront proti celokupni radikalni stranki. Splošno smatrajo radikali to kombinacijo za bluf.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) V mirnem tempu se razvijajo politični dogodki, ki so v zvezi z vladno krizo. Dve struji, skoraj enako močni, se borita za končni svoj cilj. Kriza ne bo še tako kmalu rešena. Kakor nekateri naglašajo, je vodja udružene opozicije Ljuba Davidović skušal na včerajšnji avdijenci fignirati tudi kot tolmáč Radićeve politike. Za dobro znamenje smatrajo vodilni krogi metodo, ki jo kralj uporablja pri zaslišanju vodilnih politikov. Vedno bolj pogosti so tudi glasovi, da kralj pokliče k sebi tudi zastopnika Radićeve stranke. Današnja »Pravda« naglašala po zanesljivih informacijah, da bo te dni pozvan na dvor poslanec Predavec kot zastopnik HRSS.

Vedno bolj tesna je grupacija dveh taborov, ki sedaj povsem jasno zagovarjata svoji stališči glede rešitve krize. Prvi tabor, radikali in samostojni demokracije, odločno zahteva razpust

skupščine in razpis volitev. V tej smeri skuša z vsi odločnostjo vplivati na mednarodnem mestu. Drugi tabor, združena opozicija, odklanja volitve, ker se jih v sedanjem momentu boji in hoče, da se sestavi poslovna vlada, za kar so baje dani pogoji, ker ima opozicija za poslovno vlado baje potrebno večino. Ta diametralna nasprotja prihajajo danes do posebnega izraza v dveh vodilnih organih v radikalni »Samoupravi« in v Davidovičevi »Demokratiji«. Radikalno glasilo naglašalo potrebo volitev, Radikalci so vedno apelirali na narod, kadar so smatrali, da je potrebna sodba naroda in da to sedaj zahtevajo državni in narodni interesi. Radikalci hočejo ohraniti državno in narodno edinstvo. Zelo odločno skuša zagovarjati »Demokratija« sestavo poslovne vlade ter naglašala, da je to v interesu krone in v interesu večine naroda. Ne more razumeti, zakaj bi se razpisale volitve. Glede nadaljnega razvoja krize pa »Demokratija« naglašala, da še ni nikakega znaka, kakšen bo konec krize. Rezultati posvetovanj še niso določeni. Zanimivo je, da približujeta oba lista svoja razmišljanja o rešitvi krize na uvodnem mestu skoraj pod istim naslovom: »Kakšen je izhod iz situacije«.

Pristnost Radićeve izjave.

Opozicija skuša utajiti izjavo.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) V parlamentarnih krogih igra važen pomen zadnja dva dneva v sifitski »Nezavisnosti« Makedoniji« približena Radićeva originalna izjava. Opozicija je po svojih posredovalcih in agentih imela sprva lahko delo, da je tatila originalnost Radićevih izjav v londonski »Morningpost« in v dunajski »Die Stunde«. Stvar je postala sedaj nekoliko drugačna, ko je organ makedonskih organizacij, ki zagovarja tudi ideje Todorova Aleksandrova, približal izjavo obenem z Radićevo fotografijo. Opozicija, izmenadena vsled te izjave je oba dneva zanikala pristnost izjave in naglašala venomer, da je to navadna falsifikacija. Omenjali so nekateri celo, da se je izjava tiskala v Beogradu in da se je tu fabricirala. Ta argument opozicije pa je bil takoj ovržen, ko so novinarji pokazali poslancem številne originalne izvode sifitskega lista. Včeraj popoldne pa je izzvala največjo senzacijo vest zemljoradniških »Novosti«, po katerih je Radić priznal pristnost izjave in da je bila pravilno reproducirana.

— Zagreb, 16. aprila. (Izv.) Dunajski dopisnik »Jugoštampe« javlja, da je niemu Stjepan Radić izjavil, da je njegov intervju v »Nezavisnosti« Makedoniji« od besede do besede pravilno reproduciran. Nasprotno tej izjavi je Ljuba

Aleksei Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

— Liziazira — je spregovoril obrnjen h goram Marsovec ter pokazal svoje majhne, kot zlato svetle opaze.

Opazujoč te skale, ki so ga tako otožno spominjale na mrtvo pokrajino razbitega planeta, je Los zagledal v brezu na skalah prevrnjeno ogrado, je ladje, — koščki svetle kovine so bili razmetani krog njega. Dalje izza grebena skale se je vzpenjalo zlomljeno krilo druge ladje. Desno je visela prebodena na granitnem stožcu vsa pokvarjena tretja ladja. Povsod v teh krajih je bilo videti ostanke ogromnih kril, razbitih ogrodiv in štrlečih grebenov. To je bilo mesto bitke, zdelo se je, da so bili strmo-glavljeni demoni na te brezplodne pečine.

Los se je ozrl izpod čela na soseda. Marsovec je sedel, stiskal za vratom haljo in mirno ogledoval nebo. Ladji so letele naproti dolgokrile ptice, ki so se raztegnile v eno črto. Glej, že so se vzpele in zablašale z rumenimi krili v temni sinjini ter se okrenile. Los je sledil njihovu znižujočemu se poletu ter zagledal črno površino okroglega jezera, ki je ležalo globoko med skalami. Košato grmovje je pokrivalo bregove, Rumene ptice so se spustile

19 k vodi. Jezero je začelo valovati, razburkalo se je, iz njegove sredine se je dvignila močna struja vode, se razpršila in padla nazaj.

— Soam — je spregovoril Marsovec svečano. Gorski greben se je končal. Na severozapadu je bilo videti skozi prozorne, lahne valove znoj svetlorumeno ravnino, blestela je velika voda.

Marsovec je iztegnil roko v smeri proti megleni divni ravnini in spregovoril z dolgim smehljajem:

— Azora.

Ladja se je nekoliko dvignila. Blažen, sladek zrak je gladih lica in šumel v ušesih. Azora se je razprostirala v obliki široke, blesteče ravnine. Preprežena s kanali, polnimi vode, pokrita z rdečkastorumenimi skupinami rastlin, z ljubkimi rumenkastimi tratami je spominjala Azora, kar je pomenjalo — radost, na one razposajene pomladne loge, ki se jih človek spominja v sanjah, v daljnem detinstvu.

Po kanalih so pluli čolni in ladje. Po bregovih so raztresene bele hišice in mične stezice vrtov. Povsod so lazile majhne postave Marsovcev. Nekateri so se dvigali s ploščatih streh in kakor netopirji poletali čez vodo ali za goščo. Na prozornih stolpičih so se vrteli v vetru diski. Povsod so blestele na tratah luže in odsevali potočki. Diven kraj je bil — Azora. Na koncu ravnine je mrgolel solnčni odsev ogromnega vodnega prostora, kjer so se stekale viličaste proge vseh kanalov. Ladja je plula na ono stran in Los je končno zagledal velik,

raven kanal. Njegov daleki breg je izginjal v vlažni megli. Rumenkasta motna voda je tekla iz njega počasi nizdol po kamenitemu klancu.

Leteli so dolgo. In glej, na koncu kanala se je začel dvigati iz vode raven greben stene, čije konci so segaši za obzorje. Stena je postajala vedno večja. Zdal se so se pokazale ogromne plasti zemlje, poraščene z grmovjem in drevmi. Bližali so se ogromnemu okroglemu prostoru. Bil je poln vode. Nad površino so se vzpenjali v mnogih krajih žuboreči vodometi.

— Ro — je dejal Marsovec in resno dvignil palec.

Los je potegnil iz žepa notes ter na hitro roko poiskal v njem prejšnji dan napravljeno skico linij in točk v Marsovem disku. Skico je pomolil sosedu ter pokazal navzdol na okrogel prostor. Marsovec se je zagledal in namuzal — razumel je, veselo je priklimal z glavo in z nohtom mezinca označil eno izmed točk na skici.

Nagnjen čez krov je Los zagledal dve ravni, od okroglega prostora razdvojeni, ter eno krivo progo, ki jo je polnila voda iz kanalov. To je torej zagonekta: Okrogle pege na Marsovem disku so bili okrogli prostori, kjer se je zbirala voda, črte trikotnikov in polukrogov pa — kanali. Toda kakšna bitja so mogla zgraditi te ciklopske stene? Los se je ozrl na svojega spremljevalca. Marsovec je povsod spodnjo ustnico in dvignil razprostrte roke k nebu:

— Tao hacka utalicit!

Ladja je plula zdaj čez opaljeno ravnino. Na nji je ležala v obliki rdečkaste, zelo cvetoče proge izsušena struga odprtega kanala, pokrita kakor posejano polje, s pravilnimi vrstami rastlin. To je bila brčkova ena izmed linij druge mreže kanalov — blede slike na Marsovem disku.

Ravnina je prehajala v nizke, mehke griče. Za njimi so se pojavljali obrisi mrežastih stolpov. Na srednjem jamboru ladje so se dvignili in zaškriklj konci žice. Za griči so vstajali vedno novi obrisi mrežastih stolpov in izbočenih poslopj. Iz solnčne megle so se pokazale blesteče sence ogromnega mesta. Marsovec je pregovoril:

Soacera.

XV. POGLAVJE.

Soacera.

Izza gričev so se pokazali, zavzemali vedno večje prostranstvo in izginjali za meglenim obzorjem, vijoličasti obrisi Soacere — pomoli ploščatih streh, mrežaste stene, pokrite z zelenjavo, okrogle gladine mlak in prozorni stolpi. Množica črnih točk je letela nad mestom nasproti ladji.

Cvetoči kanal se je umaknil na sever. Vzhodno od mesta se je razprostiralo zapuščeno, razrito in s kupi gramoza pokrito polje. Na koncu te pustine se je vzpenjal ogromen, razpokan in z lišaji pokrit kip človeka ter je metal ostro, dolgo senco.

ba Davidovič ponavljal, da je blok prejel od vodstva HRSS iz Zagreba odločen dementi o pristnosti te izjave. (Kako more vodstvo seljačke republikanske stranke v Zagrebu demantirati izjavo svojega vodje, ki živi na Dunaju? Uredn.)

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) Današnje »Vreme« komentira znano Radićevo izjavo ter pristavlja, kako je dr. Spaho zatiral, da so izjave »Nezavisne Makedonije«, v katerih je bila pripočena Radićeva izjava, dali radikali tiskati v naši državi.

Avdijence parlamentarcev.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) Listi različno komentirajo včerajšnje avdijence Ljube Davidoviča. Kralju je vodila bloka predložil v vseh podrobnostih program opozicijskega bloka. Davidovič je kralju tudi zagotavljal, da so vse izjave Stjepana Radića, priobčene v inozemstvu, tudi ona v sofijskem listu makedonskijuh, potvrdjene ali napačno reproducirane.

Danes popoldne bo edino dr. Spaho sprejel v avdijenci. Kralj jutri zjutraj odpotuje v Topolo in se konsultacij vodilnih politikov prekine do ponedeljka. Vodja zemljoradnikov Vojta Lazič bo v ponedeljek pozvan na dvor.

AVDIJENCA VOJVODE STEPANOVIČA.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) Nj. Vel. kralj Aleksander je včeraj sprejel v daljši avdijenci vojvodo Stepanoviča. O tej avdijenci so bile po Beogradu razširjene različne politične kombinacije. Gotovo je le dejstvo, da se je vojvoda Stepanovič kot predsednik Narodne odbrane udeležil seje glavnega odbora in da je kralju poročal o delovanju Odbrane ter mu obenem izročil izvod novih društvenih pravil.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) dopolnjen listi zelo različno komentirajo včerajšnje avdijence vojvode Stepanoviča. Splošno je znano dejstvo, da vojvoda Stepanovič vselej, kadar pride v Beograd, poseti dvor in ga sprejme Nj. Vel. kralj v daljši avdijenci. Med kraljem in vojvodo vlada veliko zaupanje. To razmerje skušajo nekateri politični krogi tako tolažiti, da spravlja to avdijenco v zvezo z vladno krizo in da je kralj tudi vojvodo vprašal za svet, kako naj se reši kriza. V drugih političnih krogih pa kratko omenjajo, da je bila ta avdijenca zgolj čin kurtoazije.

VTIS MACDONALDOVEGA GOVORA V BEOGRADU.

— Beograd, 16. aprila. (Izv.) Govor, ki ga je imel angleški premier Macdonald povodom otvoritve rusko-angleške konference, je v tujakih diplomatskih krogih vzbudil največjo pozornost in resne komentarje. Na vodilnem mestu zunanje politike je bil govor simpatično sprejet. Macdonaldov govor vsebuje zelo važne momente za nadaljnji razvoj odnosov med Anglijo in Rusijo, kakor tudi med ostalimi državami.

Nemčija in reparacijski problem.

ODGOVOR NEMŠKE VLADE. — KAJ ZAHTEVA NEMCIJA.

— Berlin, 16. aprila. (Izv.) V vodilnih krogih priznavajo veliki pomen dejstva, da je vzel reparacijski problem iz politične atmosfere in da ga razmotirajo strokovnjaki povsem z gospodarsko-financijskega vidika. Nemški finančniki ugovarjajo strokovnjakom le, da so plačilna sposobnost oz. finančno moč Nemčije visoko precenili. Predsednik Državne banke dr. Schacht je izjavil dopisniku pariškega »Echo de Paris«, da nobena nemška vlada ne bo odobrila in sprejela zaključnih predlogov strokovnjakov, ne da bi stavila svojih pogojev. Najprej je treba tri vprašanja rešiti: 1.) Ali naj bo Nemčija na gospodarskem polju ravnoopravna z drugimi državami, 2.) Ali se ima ruhrsko ozemlje izprazniti do zadnjega moža in 3.) Ali se imajo znižati na primerno število okupacijske čete v Poranju?

— Berlin, 15. aprila. (K) V soglasju s stališčem državnega in pokrajinskih ministrskih predsednikov je danes državni kabinet sklenil pritrlditi odgovoriti na vprašanje reparacijske komisije o poročilu strokovnjakov.

— Pariz, 16. aprila. (Izv.) Na snočnem banketu demokratsko-republikansko-socialistične stranke je ministrski predsednik Poincaré podal glede zunanje politike zelo značilno izjavo. V izjavi veli: Ravnotežje sveta, posebno Evrope ne more ostati stabilno, če ne bo dosežena pravičnost in če se ne izpolni dana beseda. V naših očeh more mednarodni mir prinesiti in pokazati dobre rezultate, ako bo v notranjosti spojinjen z religioznim in socialnim mirom. Francoska politika želi vedno splošni mir in splošno blagostanje. To je bil vedno edini cilj Francije. Vprav danes se zdi, da se bliža Francija temu cilju. Poročilo strokovnjakov na jasen način opravičuje vse dosežanje sankcije. Poročilo strokovnjakov konstatira, da plačilna sposobnost Nemčije neoprestano raste in je vsled tega naloga reparacijske komisije, da definitivno izdela načrt za nemška plačila, katere ima nadzorovati kontrolna komisija. Ministrski predsednik je nadalje odločno izjavil, da ne more biti govora o tem, da bi se sedaj opustila zasledba ruhrskega ozemlja. Cilj Francije po splošnem miru ni samo platoničen izraz, marveč za hoče Francija uspešni.

Novourojena trgovina

nudi najboljša oblačila. Cene nizke. Priporočajte se v konfektiji in modni trgovini

Fran Lukič, Pred škofojo 19

POINCARÉ JE PRIČEL VOLILNO KAMPANJO.

Program: Francija želi mir!

— Pariz, 16. aprila. (Havas.) Na republikansko-demokratskem banketu je izjavil ministrski predsednik Poincaré:

Mi želimo mir. Francija ni nikdar pokončila osvobodilnih misli, ni nikdar izšla iz misli po hegemoniji, ni nikdar žirila misli sovražstva, mir je za francosko republiko — ideal. Idejal bratstva je za Francijo potreben. V teh letih smo večkrat opazili senco mira in jo zopet videli izginiti, splošen mir še ni dosežen. Imamo pravico, da se zavarujemo in branimo. Danes po končanem delu strokovnjakov in pripravah reparacijske komisije je za nas dosežena oblika, ki kaže, da se bliža ura mira. Po poročilih nemških in nekaterih francoskih listov je Francija dosegla sijajno opravičilo svoje politike, vse dokazuje, da je Nemčija, ki se je le navidezno predstavljala za sirova mašina, plačila zmogla.

— Pariz, 16. aprila. (Izv.) Poincaré je na snočnem banketu demokratsko-republikanske stranke otvoril volilno kampanjo s daljšim političnim govorom o notranji in zunanji politiki Francije. Njegov program je: Francija želi mir in hoče zavarovati vse pridobitve tekoč izvojevane zmage. Na podlagi poročila strokovniške komisije zve Francija lahko s optimizmom v bodočnost. To poročilo opravičuje v polnem obsegu doseženo politiko Francije, ki ne misli za pustiti Poruhrja, predno ne doseže svojih reparacijskih ciljev.

REZULTAT GLASOVANJA NA GRŠKEM.

— Atene, 15. aprila. (Izv.) Po sedaj objavljenih rezultatih o glasovanju je bilo na Grškem in na otoku oddanih 930.000 glasov. Za republiko je bilo oddanih 630.000 glasov, za monarhijo ostanek.

— Atene, 15. aprila. (Izv.) Vlada je izdala splošno amnestijo za vse politične zločince. Oficielni naziv Grške je sedaj »Helenika republika« (Helleniki Politia).

— Atene, 15. aprila. (Izv.) Bivši ministrski predsednik Zaimis, ki je sprejel kandidaturu predsednika republike, je izdal na narodni manifest, v katerem pozivlje Grke na skupno sodelovanje za obnovo zemlje in da naj prenehajo vse političnostrankarske borbe. Notranji minister je izjavil, da vlada ne bo o rezultatih glasovanja obvestila odstavljene kralja Jurija, ker smatra to za nepotrebno. Ministrski svet je dalje sklenil, da je za dobo petih let prepovedano časopisu pisati proti republiki. Prepovedana je tudi propaganda v korist odstavljene dinastije.

POMIRJENJE GRŠKE.

— Atene, 15. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik Papanastaziu je izjavil zastopnikom tiska, da je naloga vlade delovati za pomirjenje politične borbe in da se vzpostavi notranje-politična konsolidacija. Rojalisti so dolžni spoštovati izid glasovanja, ki predstavlja jasno voljo večine naroda. Prenehati morajo vsi notranji boji, odstraniti se imajo vse strankarske strasti in je treba delovati za napredek mlade Grške. Na konferenci načelnikov parlamentarnih skupin, na katero bodo pozvani tudi rojalisti, se ima izdelati načrt nove demokratsko-republikanske ustave.

ITALIJANSKA INTERVENCIJA PROTI TURSKEMU ČASOPISJU.

— Trst, 16. aprila. (Izv.) Današnji »Il Piccolo« proročuje poloficijozno vest iz Rima o razgovoru, ki se je vršil te dni med italijanskim zastopnikom Montagno v Carigradu in delegatom zunanega ministrstva angorske vlade Adnan bejem. Tekom razgovora je italijanski zastopnik opozoril turškega delegata na pisavo turškega časopisa, ki je napram Italiji v poslednjem času prekoračila vse meje realnega čuta ter kalila dosežanje prijateljske odnose med obema državama. V rimskih diplomatskih krogih tolažijo nastop poslanika Montagne v tem smislu, da je intervencija po striktnem nalogu rimske vlade same, ki je želela opozoriti zunanje ministrstvo angorske republike na pogubno pisanje turškega časopisa ter na določeno željo rimske vlade, da se turško časopisje vrne k stvarnosti ter v bodoče svoje silo uporabi v korist in za konsolidacijo splošnih italijansko-turških interesov.

ČESKOSLOVAŠKI TISKOVNI ZAKON.

— Praha, 16. aprila. (ČTK) Na včerajšnji seji je bila končana debata o tiskovnem zakonu. Zakon je bil sprejet s glasovi koalicijske večine proti opoziciji v obliki, kakor je bil sprejet v odboru. Posl. Nosek (Ljudska stranka) je predložil zakonik predlog o inkompatibiliteti. Vlada je predložila zborniki zakona o aktivni in pasivni podkupljivosti.

JAPONSKE GROZNJE AMERIKI.

— Washington, 15. aprila. (Izv.) Senat se je bavil danes s novim zakonskim načrtom o naseljevanju, potem pa s noto japonske vlade, ki jo je izročil Hughes. Noto se obrača ostro proti načrtu in obsega odkrite groznje za slučaj, da se ta načrt sprejme, ker bi bil napredek proti japonskemu priseljevanju. Senatori so obsojali japonsko noto in se zgražali nad groznjami. Senat je za to, da se sprejme predloženi načrt.

Julijska Krajina.

— O spopadu med slovenskimi fašisti in komunisti poročajo iz Vipave. Nekaj vgaških fašistov je šlo na Slap, ki ga označajo za komunistično trdnjavo. Eden izmed fašistov je zaostal in baje so ga komunisti kamenjali, da je bil lahko ranjen. Piše se Ladislav Kuka(?), vojak narodne milice. Neki drugi je bil tudi ranjen. Na Slapu so imeli občutek, da prihajajo vipavski fašisti tja s slabim namenom, da izvrše represalije. Vznemirjenje je bilo veliko. Oba tabora pa sta se kmalu pomirila in fašisti so odšli prepričani, da ni prav dobro za nje, ako hodijo po vaseh izživat in dražiti. Tako prinaša fašizem med mirno slovensko ljudstvo povsod le nesrečo in gorje.

— Istrsko vino na vzorčnem semaju v Milanu. Italijanski kralj se je pri ogledovanju vzorčnega semaja vstavil dalje časa pri istrskem paviljonu, kjer so se mu predstavili istrski zastopniki prof. Kukovič, de Franceschi in Libutti. Kralj je izrekel svoje priznanje razstavi v paviljonu. Istrani bi radi razpečavali svoje vino, kakor so ga pred vojno, ali sedaj ubija vso vinski kupčijo v vsej Julijski krajini italijansko vino! Vinogradniki iščejo od pomoči v vinski krizi, zato pa so Istrani priredili razstavo vin v Milanu. Ali bo kaj pomagalo sedaj, ko je bilo istrsko vino v Milanu pohvaljeno od samega italijanskega kralja!

— Tovarna testena zgorela. V Rovinu v Istri je zgorela tovarna testena. Škode je 300.000 lir.

— Iz Tolmina. Fašistovski tajnik dr. Marsan je izdal progas, v katerem ugotavlja, da je tolminski okraj očito izrekel svoje sovraštvo fašizmu ter se je v tem ločil od italijanskega naroda in odrekel skrb in zanimanje, katero bo vlada imela za druge državljanke Italije. Tolminci se takih fašistovskih napovedi nič ne boje. Storiši so samo svolo dožnost po svoji svobodni volji, katero je bil predsednik Mussolini slovenskim volilcem zagotovil, katero pa so jim hoteli vzeti fašisti in jim diktirati svojo voljo! Tolminci plačujejo davke in dajejo vojake, zato mora vlada skrbeti za tolminsko tako, kakor za druge pokrajine! V tem oziru g. dr. Marsan ne bo ničesar odločil.

— Pred volitvami so zaprlj Jurista Josipa Gabrščeka. Cel teden je bil v zaporu. Druga slovenskega jurista S'avka Tusulina drže še vedno zaprtega. To je italijanska svoboda! — Po tolminski okrajci hodijo oboroženi fašisti in grozijo z maščevanjem in požigom.

— Sežganega so našli v Kozani v Brdih posestnika Jakina. Pravijo, da se je domo kregal, potem pa je odšel na skrit kraj, kjer si je zložil okrog sebe drva, si polil obale s petrolejem in zažgal. Sežgan je bil tako, da ga skoro ni bilo mogoče spoznati. Našli so ga po dveh dneh.

— Umetniška razstava v Gorici. V mestni palači na Verdijevem Tekahšcu je otvorjena umetniška razstava, katere so se udeležili tudi Slovenci. Veno Pion je razstavil večjo skupino dobro uspešnih slik, ki kažejo njegov umetniški razvoj. M. Peternel iz Cerklja tudi izločene intarzije (iz barvnih koščkov sestavljene pokrajine in portrete). Spacapan iz Gorice je podal več risb in najmanjši, Iv. Čargo iz Gorice, je izložil par pokrajin in risb. Dela slovenskih umetnikov vzbujajo pozornost.

— Obsojen šofer. Pred sodnijo v Gorici je bil obsojen šofer Romeo Brandolin iz Krmna na 10 mesecev zapora, 500 lir globe in na plačilo odškodnine 20.000 lir vdovi profesorja Levija, katerega je bil 26. aprila 1923 v ulici Leopardi podrl na tla. Profesor Levi je bil tako poškodovan, da je kmalu na to umrl.

Tri milijone potic

se bo peklo v vsej Jugoslaviji, ki bodo rahle in pravilno shajane le po zaslugi slovitega

„Adria“ pecivnega praška in „Adria“ vanilin sladkorja 2623

Boj zoper draginjo v Franciji in pri nas.

V štirinajstih dneh je rastoči francoski frank spet pridobil trideset odstotkov svoje veljave. In v zvezi s tem dvigom pobijata vlada in časopisje draginjo.

Ko je začel frank padati, so začele cene rasti, a le prav, prav počasi in boječe. V Franciji so popolnoma nemogoči slučaj kot pri nas, kjer gredo cene, če naš dinar malo pade, takoj še isti ali naslednji dan čez mero navzgor. So se pa spet dvignile, pa nikakor nočejo pasti. Vzrok temu je, da coska vlada strogo pazi na najmanjšo spremembo cene predvsem pri življenjskih potrebščinah. Vsa poskus tudi najmanjšega dviga pobija in zagabi vso energijo. Lani se je na pr. vodil silovk boj med vlado in pariškimi pekarni, ki so hoteli ceno kruha zvišati na 5 centimsov pri kilogramu. Stvar se je poostila tako, da je celo zagrozil pariški prefekt vsem pekrom z zaplato.

Seveda problem uspešnega pobijanja draginje niti v Franciji niti v katerikoli drugi državi ne obstoji samo v tem, da se pri tiska na trgovce, da znižajo cene kadar so čezmerno visoke.

G. Loucheur, ki je član novega Poincaréjevega ministrstva, je v seriji člankov v novi francoski reviji »Demain« razložil, da je boj zoper draginjo problem, ki zavira od cele vrste kompliciranih dejstev. Najvažnejši in prvi predpogoj za to boji je pa dvig in potem stabilizacija domače valute. V ta namen je treba najprej najti ravnotežje v gospodarstvu države. Francija ima na pr. deficit desetih milijonov kvintalov žita. To jo stane okroglo milijardo frankov v letnem denarju. Če bi bili Francoski možni

skladiti v teku zadnjih štirih let zadostno število tovarov za denar, bi imeli francoski seljaki dovolj umetnih gnojil za povišanje produkcije tal in velike svote za nakup tujega žita bi ostale doma.

Znamenite so besede novega ministra, ki se tičejo uvoza in izvoza:

»Predvsem je pa treba omejiti politiko omejevanja izvoza in uvoza, katere se na žalost vedno bolj uveljavlja. Take odredbe vodijo do represalij. Edino svoboda trgovanja bo pobijala gospodarsko krizo.«

Vsپرko tzušeni v nedavnem času, ko je bil v naši državi uvoz in izvoz omejen, ko je cvetelo verižništvo in poganjalo »izvoznicarstvo«, ko so vsled tega cene bujno rastle, dinar pa padal, moramo tem besedam le pritrditi.

Ce valuta pada, kdo ima največjo škodo?

Ljubljanska carinarnica se preseli v "Balkan".

Našim gospodarskim krogom je Generalna direkcija carin v Beogradu poslala za pihre lepo darilo. Uprava ljubljanske carinarnice je prejela odlok, da je Gen. direkcija sklenila premestiti carinarnico v »Balkane«. Gre za pisarniške prostore. Dosedanji namreč ne odgovarjajo, so pretesni in nehijski. Pet let je bilo časa premišljevat, kaj se pametno odmore, vršili so se razni pregovori, končno pa se je zaveda rešila tako enostavno in zanič, da bodo trgovski krogi kaj kmalu čutili neprijetne posledice tega odloka. Dejstvo je, da je popolnoma nemogoče koncentrirati ves carinsko-blagovni promet v »Balkane«, kjer je mnogo premalo prostora. Za hitro in točno carinsko poslovanje pa je velike važnosti, da je ves promet osredotočen na enem mestu, ker je še v tem slučaju pri opravljanju car. poslov neprimerno veliko letanja predno se vse uredi in zadosti administrativnim predpisom car. zakona. Če upoštevamo še okoren ustroj poslovanja in pa dejstvo, da je car. stranka mnogo odvisna od dobre volje in ljubeznivosti uradništva, potem bomo videli kako rožnat bo naš položaj. Vagonske pošiljke nikakor ne bodo imele prostora v malem dvorišču »Balkane« in bodo morale ostati zunaj na prostem tiru; to bo letanja v kilometrskih razdaljah za vsako malenkost, nepravilnost, bo pri količnej večjemu prometu popolnoma nemogoče vsako redno poslovanje, ker je ves prevažajo, pritično, brez pravih dohodov in odhodov, brezprimernih dovolznih in odvoznih cest, pač kakor so prizadele gosp. krogi ugotovili: prostori so iz prometno-tehničnih vzrokov nemogoči.

Vse to ve Gen. direkcija, pa vendar kljub temu izda odlok, ki bje v obraz potrebam in željam carinskih strank, gre preko odločne izjave prizadelet. Zakaj? V čegavem interesu? Gen. direkcija carin se menda postavlja na stališče, da je celokupno gospodarstvo le za to, da plačuje carinske davke in ureja svoje korake v skladu s par interesiranci, ne pomisli pa, da s tem zavira gospodarsko življenje. Zopet imamo slučaj, ki jasno priča, da so baš razne državne uprave, ki se ne zavedajo važnosti nar. gospodarstva, njegove največje coklje. Vsa tak državni uradi misli, da so drugi radi njega tu in ne on zaradi drugih in namesto da bi pospeševal, ovira vedno in povsod.

Kaj pravi k temu ministrstvo za trgovino in industrijo, odnosno njen oddelek v Ljubljani? Upamo, da se primerno zavzame za naše interese. Ta odlok Gen. direkcije ne sme postati dejstvo, najodločnejše protestiramo, da bi se stvar rešila tako neprimerno, ker so dani pogoji, da se reši zadeva v vsetransko zadovoljnost, samo če Gen. direkcija to hoče!

Stavbna in javna dela v Ljubljani.

Na stavbiščih je deževno vreme zadnje tri tedne zidarska dela znatno oviralo. Pri dograjenih poslopih »Okrožnega urada za zavarovanje delavcev«, ki so večinoma že pod streho, se bo ob ugodnem vremenu pričelo prihodnje dni zidovje znotraj in zunaj ometavati. Isto velja za poslopje palače »Ljubljanskega dvora« v Kolodvorski in Pražakovi ulici. Pri teh stavbah bodo zidarska dela do jeseni popolnoma končana. Pri tej palači bo pa — zlasti ob njeni južni in severni strani po doseženem uporabi — dovoljenju potrebna vsekakor radikalna olepšava ondomega sveta, zlasti onega dela ki meji na Miklošičevo cesto in Pražakovo ulico. Pred vsem bodo morali zgraditi tisti na pol razpadli objekti — ostanke nekdanje predilnice, — ki pač niso v dekoracijo nove stavbe ali imenovanih dveh ulic. Ob Miklošičevi cesti bo ostalo stavbišče v bližnji prihodnosti, kakor čujemo, tudi zazidano in s tem zopet ena vrzel za mašena. Koncem Miklošičeve ceste sta še dve obsejni stavbišči na razpologo. Pri stavbi »Sokolskega doma« na Taboru napredujejo zidarska dela vkljub neugodnemu vremenu prav naglo in zasluži stavbna družba Tavčar & Svetina v tem oziru vse priznanje. Ob Zrinjskega cesti je vila zavarovalne družbe »Feniks« dograjena in pod streho, a še ne ometana. Ob Bleiweisovi cesti je Verličeva vila dodelana in ometana. Na Sv. Petra cesti je dala gostilničarka Ana Černe (odu. Černetovi dedici) zgraditi na dvorišču malo skladišče. Ravnotežje trgoveljske premožkopne družbe se je zadnje dni preselilo v svojo novo palačo na Aleksandrovi cesti. Pri stanovanjski hiši dr. Černeta in ge. dr. Breč-Naglasove ob Aleksandrovi cesti se zidarsko delo še nadaljuje. Nekaj skladišč se gradi tudi v drugih delih mesta. Ker je mestni občini dovoljen nov kredit 2 milijonov Din, se bo to pomlad takovane ostalih cest in ulic nadaljevalo in sicer pridejo tu v poštev v prvi vrsti prometne ceste v centru mesta, izvesti se namerava letos tudi olepšava mesta (pota in nasadi). Tu je omeniti zlasti Trubarjev park in njega živa me-

ja; poljanski park je nasejati z novo travo in urediti in nasejati s travo mestni del parka na Taboru. In ljubljanski grad! Koliko bi se dalo na gradu olepšati in zamarieno praznoto urediti! Ker nima mestna občina dovoljenega kredita za zgradbo dveh projektiranih in nujno potrebnih šolskih poslopj, bo morala v razbremenitev mestnih šol, tudi še v bodoče podpirati zasebne deške in dekliške osnovne šole v »Marjanišču«, v »Lichtenthurnu« in pri Uršulinkah s teškimi tisočaki, kurivom, vodarino in električno razsvetljavo. Te subvencije tvorijo že precejšen del stavbnega kapitala! — O osuševalnih delih v Ljubljanični strugi ni nobenega sluha ne duha, pa bi župan dr. Perič dobro storil, ko bi tisto »obljubljeno« državno subvencijo (1. obrok) pri centralni vladi v Beogradu enkrat urgiral. Pa kakor vse kaže, ne dobi Ljubljana toliko časa nobene podpore iz Beograda, dokler bo v rokah — klerikalcev in komunistov!

Prima baško

koruzo in oves

nudi načeneje tvrdka

Lavrič i Kovač, Sombor

(Bačka) 2673

Poziv Rdečega križa kraljevine SHS.

Ker je društvo »Slovenski Rdeči Križ« v Ljubljani stopilo v likvidacijo, da na pravi prostora kraljevni podružnici enotne državne organizacije »Rdečega Križa« za Kraljevino SHS, treba je, da se izvedejo ustanovne formalitete in treba je, da se v krepko društvo združi čim največje število rodoljubnih članov.

Društvo Rdečega Križa za Kraljevino SHS s centralo v Beogradu je narodno in neobhodno potrebno društvo, ki dela v najširšem smislu z narodom za narod s tem, da v mirnem času pripravlja za čas vojne, dalje da pomaga pri vsaki elementarni nesreči, in dela s posebno pažnjo tudi za zboljšanje ljudskega zdravja in pravilno nego bolnikov ter tudi, neizjemo, krepki in širi med ljudstvom humanitarnost. To dokazuje v polni meri pred kratkim uvedena pomožna akcija za ponesrečence po zadnji poplavi in ustanovitve šolske organizacije »Podmladka« v celi Kraljevini.

Društvo more slediti svojem razsežnemu namenu le tedaj, če pridobi čim največje število članov — osebno rednih članov — in s njimi neobhodno potrebna sredstva.

Po členu 15 društvenih pravil znaša letna članarina za redne člane 30 D., za pomožne člane pa 6 D.

Stalni člani plačajo enkrat za vselej 500 D. Pripomniti je, da po členu 17 društvenih pravil pomožni člani nimajo volilne pravice. Dolžnost vsakega je, da postane član društva Rdečega Križa. Nikogar naj ne bo, ki bi ne mogel reči, da podpira materijalno in moralno težnje najpotrebnejšega in najvažnejšega društva v državi. Nadejati se je, da se bodo domoljubni prebivalci našega mesta rade volje odzvali temu pozivu in brez razlike v mnogobrojnem številu pristopili društvu Rdečega Križa, ki se bo na zborovanju rednih članov, dne 5. majnika t. l. v Mestnem domu na novo osnovalo.

Pristop se prijavl in plačuje članarino v društveni pisarni, Ljubljana, Mestni trg. 11. 2. nadstropje.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1924.

Prehodni odbor Slovenskega Rdečega Križa

Dr. Viljem Krejčič

t. j. predsednik

Politične vesti.

== Radić se opravičuje! == Obzorje poroča, da se je Stjepan Radić napram njegovemu dopisniku na Dunaju izrazil, da je njegov predlog, da se skliče kongres zatiranih narodov, samo idealna namera. Njegovo večmesečno bivanje na Dunaju mu je dalo priliko, da se je sestel s politiki raznih narodnosti, pri čemer je čul pritožbe zaradi zatiranja narodnih manjšin in preslabe njih zaščite. To ga je napotilo, da je napravil načrt skupne konference vseh zatiranih in kot zatirane se čutečih narodov. Na tej konferenci bi se formulirale njihove želje in zahteve v svrhu predložitve Društvu narodov, ki je edino za to kompetentno. Radić naglašja, da ta pogajanja niso naperjena proti nobeni državi, sicer pa je itak še preuranjeno govoriti o tem kongresu. — To je tič ta Radić, vse mogoče govori, vse mogoče dela proti državi, kadar bi pa moral dati odgovor zaradi sivega dolgega jezika ali zaradi svojega nepremišljenega dejanja, pa se začne upravičevati in opravičevati, da bi utajil to, kar je prej storil ali zagrešil! Junak gospod Stipica niti Zakaj potem mož raje ne molči?

== Naš poslanik v Vatikanu. == Po poročilu iz Rima je včeraj papež Pij XI. sprejel v daljši avdijenci našega poslanca pri sveti stolici dr. Josipa Smoljaka.

== Potreba češko - poljskega zblizanja. == »Venkov« navaja v svojem uvodniku, da je nekaj časa sem čuti na Poljskem bolj in bolj ponavljajoče se glase o potrebi češko - poljskega zblizanja in sporazuma. Nastopna izjava novega poljskega ministra za zunanje

zadeve v Zenevi in dr. so neoporečni dokazi za to. Najnovejši dokaz potrebe češko - poljskega sporazuma pa je glas »Gazete Warszawskiej«. Ta glas je tem pomembnejši, ker omenjeni list stoji prav blizu poljskemu ministru za zunanje zadeve. »G. W.« se predvsem obrača proti tistim krogom na Poljskem in pa na Češkem, kateri bi radi videli, da bi napetost med obema bratskima narodoma še nadalje trajala ter opozarja in poudarja, da je za ustvaritev češko-poljskih odnošajev edino odločilna potreba skupne obrambe proti skupnemu sovragu in skupnega sodelovanja z evropskimi državami. Na koncu konstatira list, da je tesno in odkrito sodelovanje Poljske in Češkoslovaške eden najvažnejših postulatov mednarodne politike, da je v ohranitev miru neobhodno potrebno češko - poljsko prijateljstvo. — Pozdravljeni glasniki slovenske vzajemnosti.

— O rešitvi vladne krize. Beogradsko »Vreme« piše: »Izgledi za rešenje krize so še vedno temni in težko je razsoditi, kakšna bo končna odločitev. Radikali in samostojni demokrati delujejo uporno na tem, da se skupščina razpusti in se izvedba volitev poveri Pašić-Pribičeviću koaliciji. Opozicijski blok, zlasti pa Davidovičevci dokazujejo, da parlament lahko deluje in da bi bila pravilna rešitev krize ta, da se izroči mandat za poslovno vladu Davidoviču. Predstavitelji opozicijskega bloka zatrjujejo, da so naši način in sredstvo, kako bi verificirali ostale radićevske mandate, dasi imajo pri verificaciji po poslovniku pravico odločati samo poslanci, katerih mandati so že verificirani.« — Opozicijski s tem odkrito priznavajo, da imajo usodo parlamenta popolnoma v rokah radikalov in samostojni demokrati. Pri verificaciji še nepoverjenih radićevskih mandatov imajo namreč radikali in samostojni demokrati večino. Ako se ti izreko proti verificaciji, bi bil konec tudi Davidovičeve poslovne vlade, ako bi seveda krona poverila mandat za sestavo take poslovne vlade Davidoviču. Vse torej kaže, da ni nobenega drugega izhoda iz obstoječe krize, kakor no-

ve volitve, za izvedbo katerih ne more resno priti v poštev nihče drugi kakor Pašić-Pribičevićeva vlada.

— Kakor tuleč derviš, razgraja in kriči danes »Slovenec«, ker se vladina kriza ne razvija tako, kakor si žele gospodje klerikalci. Ker se mu zdi, da je že dovolj opsoval in oblatil Pašića, se je danes spravil na Svetozarja Pribičevića in na predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanoviča, ki jih v današnjem uvodniku poliva z golodami gnolnice. Da napada tako strastno Pribičevića, se ne čudimo, saj ga ima od vsega začetka najbolj v želodcu izmed vseh naših politikov in državnikov, da pa bje s kolom po Ljubi Jovanoviču, to je presenetljivo, ako uvažujemo, da je isti »Slovenec« še nedavno tega hvalil in povzdigoval Jovanoviča kot enega najtreznejših, najpametnejših in najkoncilijantnejših naših državnikov, ki je poklican, da igra v naši politiki še odlično vlogo. Takrat je tudi namigoval, da je Ljuba Jovanovič takorekoč pozvan v to, da strmoglavil Pašića in sestavi vladu po želji in načrtih gospodov Korošca in Radića Zakaj je g. Ljuba Jovanovič sedaj padel v nemilost pri klerikalnih gospodih? Ne motimo se, ako trdimo, da so opozicijski računi splavali po vodi in da je bil baš g. Ljuba Jovanovič tisti, ki je največ pripomogel k temu, da ne bo nič z Davidovič-Korošec-Radićevo poslovno, še manj pa volitveno vladu.

— Kaj pa Slovenija? Stjepan Radić, zaveznik naših klerikalcev, govori v članku, priobčenem v bolgarskem listu »Nezavisna Makedonija«, na dolgo in široko o Makedoniji, o Hrvatski, o Bosni, o Črnigori in o Vojvodini, niti z besedico pa ne omenja Slovenije. V svoji velikodušnosti na koncu daruje Makedoniji in Hrvatski — avtonomijo. Kako da je pri tem pozabil na Slovenijo? Radić pač hoče slovensko avtonomijo spraviti pod svoj klobuk. Kaj potrebuje Slovenija avtonomijo, ako jo ima Hrvatska! Radićev bič bo klerikalcem že izbil iz glave skomine po avtonomiji. Lepega zaveznika imajo slovenski klerikalci, ki jih popolnoma ignorira pri vseh svojih — velepolitičnih izjavah.

Medvema. Poseben aplavz je žel mali Rad, ki se je Aninega sinčka Kerjotke pridno naučil in svojo precejšnjo vlogo zelo pogumno govoril.

Zvezno recitacijo govori Marija Vera. S tragičnim akcenti. Imam o tem načinu (brez zamere) svoje mnenje. Namreč, da bi bilo morda primernejše, če bi predaval tako, kakor perdeva razumem čitatelj ali predavatelj. Kakor je n. pr. Lipah čital k »Idiotu«. Ne gre za besedo »recitacija«, nego za to, kaj je naloga. Ta je pripovedovanje dogodkov, na katerih pripovedovalec sam ni udeležen. Ne igra vloge v dramli.

Arhitekt Kregarjeva inscenacija je v celoti prav primerna in pri naših tehniških sredstvih tudi edino mogoča za sprotno menjavo prizorov. Repot vlaka je bil dosti dober. Še končni fortissimo bi mu bilo želeli, ono klenkanje tračnic, ki je čujemo, samo, kadar vlak ravno mimo nas vozi.

Izvrstno obiskano gledališče je ob večjih premorih živahno ploskalo in se je Karenina po najučinkovitejšem aktu mogla priti petkrat zahvaliti, kar je za Ljubljano precej.

— Premijera gorenjske igre »Dom«. Si nočnja premijera štiridelanske gorenjske igre »Dom« od Janeza Jaleca (menda je ta roditelj pravil, ne »Jalna«; kajti »Jalena« je le dialektično pobarvan »Jelena«) je dosegla dober in zaslužen notranji uspeh; vnanji uspeh pa je bil celo močnejši, dasi nekoliko neobjektivno, ker je šlo za domače delo in morda tudi radi drugih okoliščin. Simpatični mladi pisatelj, bivši vojni kurat, zdaj katehet, se je moral po drugem dejstvu večkrat prikazati pred zastor in sprejemati toplo in glasno priznanje žal precej pičlega občinstva. Igra je kljub raznim tehničkim pogrskam nedvomno ena najboljših, menda celo najboljša od domačih knjiških iger, ker ima zares domačo gorenjsko vsebino iz življenja, polno realistične. Zvesto se, četudi ne dosledno, odraža od sentimentalnosti, katere v tolikih knjiških igrar dela iz kmetov lažne figure preoblečenih skricov. Prednost ji je tudi jedrnatost, kratek, poročal bom o delu še podrobno.

M. Z.

POZORI

POZOR!

20.000 krat

se pomnoži v velikonočni številki »Slovenskega Naroda« vsak inserat in mali oglas. Zato je inseratom

zajamčen popolni uspeh!

Oglase za to številko sprejemamo do petka popoldne, parte in nujne neodložljive oglase pa še v soboto do 9. ure zjutraj.

Književnost.

— Jugoslavenska Nijva. Izašao je novi broj »Jugoslavenske Nijve« sa slijedećim sadržajem: Antonin Veselji: Dva čeka književna jubileja; Stanko Tomašić: Dukat na mramornoj ploči; Fran Alfirevič: Stari morari; Ivo Andrić: Iskušenje u čelini br. 38; Vladimir Nazor: Sonet; A. Bonifadić: Vimo djevoja; Dr. Ferdo Šišić: Knez Miloš u Zagrebu 1848; M. Schwarz: Francuski a-cappella chanson XVI. veka; dr. Vladimir Dvorniković: Krist, Budha, Schopenhauer. Umjetnost; Bc: Beogradska drama. Sumljivo lice, P. Lagarić: Dva slikara. S: Naša simfonijaska muzika. Jubilej Toše Lesića. Klavirno veče Alfrede Cortota. Nauka; Q: Grammaire de la langue serbo-croate. N. Radolčić: Publikacije filozofskog fakulteta pođunškoga univerziteta Komenskoga. Socijalni život. D. Bogunović: Od prvoga do drugoga sokolskog sabora. Politika; J. Demetović: Nova politička situacija. Bilješke; Fr. Mešić: Slavenstvo. B. Lovrić: Jugoslavenska knjižnica. B.: Vitlo i druge pripovesti. B.: Talas duše i grč tela. O.: Križnja opet promašja. Bibliografija.

— A. M. Slomšek: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavac in Pavel Flere. Z risbami okrasil Maksim Gaspari. V Ljubljani, 1924. Natisnili in založili Učiteljska tiskarna. Str. XCIV+321. Cena vezani knjiži 56 Din. — Nedvomno je bila občutna vrzel našega književnega trga, da so na njem manjkali že več nego dve desetletji spisi največjega vzgojitelja in predhoditelja koroških in štajerskih Slovencev, to je A. M. Slomškega. Sicer pa vkljub temu, da se je s malokaterem možu že toliko pisalo kot o Slomšku, doslej še sploh nismo imeli vsaj kolikor toliko kritične slike njegovega življenja in dela. Ta občutni nedostatek sta skušala popraviti Erjavac in Flere, ki sta izdala v svoji znani zbirki »Slovenski pesniki in pisatelji« sedaj tudi Slomška. Tudi ta zvezek je krasno edicijo je urejen po vzoru dosedanjih. V antologijo uvala bralca obširen in doslej nedvomno najboljši Slomškov življenjski spisi, spisi pa potem razdeljeni v pesmi, pripovedne spise, poučne spise in nabožne spise. Knjižo zaključuje podoben in minuciozno sestavljen tolmach. Glavna prednost te izdaje je, da skuša biti kritična, kolikor je seveda primerno za publiko, kateri je namenjena, zato nam podaja res točno in popolno sliko tako množičnega Slomškega udejstvovanja. Iz tega vzroka ne bo segala po knjigi rada samo mladina, kateri je v prvi vrsti namenjena, temveč z istim veseljem in užtkom tudi odrasla publika, kateri so sicer Slomškovi spisi že davno skoro nedostopni. — Knjižo je jako lepo okrasil s številnimi ilustracijami M. Gaspari, ki se po svojem slogu in izvršitvi krasno prilegajo tekstu. Upamo, da bo občinstvo s pridnim kupovanjem nagradilo ne mali trud prirediteljev in poštivalnost do »ozičice, ki bo izvršila ogromno kulturno delo, ko to zbirko dovrši. Da bi se zgodilo to čim prej! Prihodnji zvezek, ki je že v tisku, bo obsegal izbrana dela Janka Kerška.

Glasbeni vestnik.

— Nova muzikalije. Otroške pesmi.

Uredil Srečko Kumar. Izdala in založila Zveza slovenskih učiteljskih društev v Italiji. Cena 20 dinarjev. — Končno je naša mladina v pričujoči zbirki dobila pesmarico, s kakršno se niti veliki narodi zlopa ne morejo ponasati. Poznam vse slovenske mladinske pesmarice prav dobro, poznam češke, ruske, nemške in italijanske, seveda tudi hrvatske in srbske, toda tozadevna literatura je skoro povsod tako uboga in neumetniška, da le redkokrat v nji najdeš zremo, ki bi bilo vredno, da se shrani. Prav v nobenem slučaju pa se s temi otroškimi pesmimi ne sme meriti niti ena naših slovenskih mladinskih pesmaric od »Slavčke« počenši, pa preko Majcna, Kosija, Družoviča itd. do pesemskih zbirk v šolah Bajuka ali Kozine. Seveda sme vzeti v roke te otroške pesmi le pevski učitelji, ki ne pozna samo glasbeni abc, temveč vsaj toliko, kolikor mu mora nuditi moderni glasbeni pouk na učiteljsku in g'asbeni šolah. Vendar pa je tudi za manj spretno učitelje petja do kaj lahkega, umetniškega gradiva za šolsko decu v zbirki, ki bo kaj kmalu izpodrinilo brezmiselnost, dolgočasno prepevanje šablon-skih, vse prej kot lepih »pesmic«. Učitelji po večini tudi dobro čutijo, da je dve tretjini gradiva, nakopičenega v predpisanih pevskih šolskih knjigah, prazno in brez soli, zato se-gajo raje po narodnih pesmih. Prav je to in hvalevredno, toda ako hočemo glasbeno vzgojo mladine, ki je tako silno zanemarjena, a vendar tako zelo potrebno, dvigniti na višjo stopnjo, nego je sedaj, moramo se lotiti tudi umetne mladinske pesmi. In v do-sego tega cilja bo s pridom služila zbirka, o kateri govorim. Podrobneje o ceno o nji napišem pozneje. Omenim naj sedaj le, da obsega knjiga 49 pesmi, eno-, dvo-, tri- in štiriglasnih, dvoje celo s klavirjem ali harmonijem. Prispevke v pesmarici imajo: Adamci 14, Dobronič 6, Grbec 1, Kogoj 13, Lajovic 1, Premrl 1, K. Pahor 1, Sonc 8, Venturini 1, Vodopivec 4. Večina imen avtorjev priča, da knjigo ne nosi pečet dile-tantstva, kakor je to običajno pri zbirkah šolskih pesmi. Ovojno stran je narisal Kralj, notni tisk je ličen, lahko čitljiv, isto-tako tekst. Nekatero malenkostno napake si bo večji učitelj petja popravil lahko sam. Pesmi pa ne bodo s pridom služile samo za šolsko porabo, temveč tudi za koncertne mladinske prireditve, zlasti ako ume učitelj petja podloži lahko, prozorno klavirsko spremljavo. S tem bodo pesmi pridobile še več na pravilnem izvajanju efektivnosti. Ne-kaj Kogojevih pesmi iz te knjige smo slišali že na mladinskem predavanju in so zapu-stile globok, trajen vtis. — Prelepe »Otro-ske pesmi« tedaj najtopleje priporočam. Dobe se za sedaj v Matični knjizarni na Kongresnem trgu.

Anatole France.

(Ob njegov osemdesetletnici. (16. IV. 1844.))

Misli vsega kulturnega sveta romajo te dni v Pariz, v vilo Seid, kjer praznuje osemdesetletnico ljubeznivi, telesno še čili in duševno neverjetno sveži starček Jacques Anatole Thibault, vseobče znan pod imenom Anatole France, ki ga je prejel že po svojem očetu.

Njegova literarna slava je stara že pol stoletja. Ne da bi jo bil iskal: sledila je njegovemu delu kakor senca, ki nas spremlja, ako hodimo v luči, ne da bi jo klicali. Danes Anatole France ni samo ljubenec vsakega izobraženega čitatelja; njegova oseba je središče posebnega kulta, ki šteje na tisoče vernikov po vesoljnem svetu.

Prepričani smemo biti, da slavljeneč praznuje redki jubilej tako skromno, kakor mu je dovoljuje zunanji svet njegovih čestitev, zakaj med vsemi čednostmi, ki ga odlikujejo kot umetnika in kot človeka, je skromnost gotovo med prvimi. Prav ta skromnost pa je vzrok, da svet pozna tako malo podrobnosti iz njegovega življenja. O sebi ne govori rad, in kadar govori, je zelo redkobeseden. »Pozabimo nase,« pravi sam, »nimam drugega neprijatelja, kakor samj sebe. Bodimo skromni, oholost pospešuje propadanje književnosti...«

Njegov oče, knjigar in antikvar v Parizu, se je imenoval François Thibault ali France Thibault, kakor radi govorijo v njegovi domovini, v Anjou-u, namesto François. Življenje sredi knjig in starin je dalo odločilno smer duševnemu razvoju mladega Anatola. Tu in pri starinarjih ob Seini se mu je zgodaj vzbudilo zanimanje za vse, kar je ustvaril človeški duh v dolgih stoletjih, pa tudi spoznanje minljivosti in relativne vrednosti vsega, kar nas obdaja kakor tudi naše lastne neznanosti. Odtod njegova skromnost, ljubezniva ironija in prizanesljivost, s katero gleda na človeške slabosti. Živo zanimanje za vse, kar nas obdaja, in beg pred samim seboj — to sta poglavitni potezi njegovega značaja. Še danes, ko stoji na vrhuncu človeškega spoznanja — tako pripovedujejo o njem — še danes, ko je prebrskal vsa stoletja in izluščil iz njih vse, kar je nanizal človeški duh v tisočletnem boju in naporu, poslušaj, resnično poslušaj svojega sobesednika, pa naj mu ta pripoveduje še tako preprosto zgodbico. Vsa njegova oseba izžareva tako živo, tako resnično zanimanje, gleda vas tako bistro in hkratu ljubeznivo, da do-bite pogum in samozavest in govorite, govorite, starček pa vas poslušaj... Se-

be noče poznati, zato pa mu je znano vse, kar ga obdaja. Vse ga zanima, samo lastna oseba ne.

L. 1876. je bil nastavljen v senatski knjižnici, kar je gotovo srečen slučaj za takega ljubitelja knjig. Romanj »Le crime de Sylvestre Bonnard«, mladinska knjiga »Le livre de mon amie, Thais«, »La rôtisserie de la reine Pédanque«, »Le lys rouge« in zbirka kritičnih podlistkov »Vie littéraire« (4 zvezki) so utrdili njegovo slavo v Franciji in izven nje. Domovina mu je dala zaslužno priznanje s sprejemom v francosko Akademijo (1896.). Leta 1921. je bil odlikovan z Nobelovo nagrado, potem ko se je leto poprej kot 76 letni starček oženil. Ako omenim še, da je v svojem življenju mnogo popotoval ne le po Evropi, ampak tudi po severni Afriki in v Ameriki, je povedano skoro vse, kar ve svet o njegovem življenju.

Sam izobraženec v najboljšem pomenu besede, ne priznava vedi in znanju nikake absolutne cene. »Nevednost je potrebna podlaga ne le za srečo, ampak tudi za življenje v obče. Znanost ni storila ničesar za človeško srečo. Preprostost, veselje nad lepoto, prirodna dobrosrčnost so resničnejše dobrine nego dobrine človeškega uma. Zato ta pesnik, ki je doma na vseh poljih znanosti in dovzeten za vse mlkavnosti kulture, rad slika otroško preprostost, pobožnost primitivnih, legendarnih časov, ali pa prisrčnost in do-broto samotarjskih, svetu odtujenih modrijanov. Pri vsem tem pa ne more zatajiti visoke literarne kulture, bogatega znanja in prirojene sposobnosti, vmisli se v oddaljene, davno minule oblike življenja. Posebno so mu pri srcu najstarejši časi krščanstva in v zvezi s tem boji krščanstva s staro rimsko in grško kulturo; v tem boju se sam odločno nagibajo na pagansko stran. Rad se bavi tudi s srednjim vekom in z 18. stoletjem, nič manj pa seveda tudi s sodobnim življenjem. Povsod izraža misli s kulturo in znanjem prenaščenega uma tako preprosto, da ga lahko razume otrok; v tem pogledu kaže njegov jezik najboljšo tradicijo 17. in 18. stoletja.

Ljubezniva ironija, škepsa in relativizem, ki nas tako mikajo v njegovi delih, se v poznejših letih, zlasti v delih, ki pripadajo že 20. stoletju, povzpne rada do odkrite, ostre satire (L'affaire Crainquebille, Le mannequin d'osier, Monsieur Bergeret à Paris, L'île de Pingouins etc.). Krivičnost in nespametnost modernega družabnega reda dobiva tu marsikatero odkrito ali prikrito lekčijo. Poleg razdvojenosti modernega človeka, ki jo je izzvalo krščanstvo s svojim zanikanjem življenja (Noces Corinthiennes, Thais) se zrcali v njegovih novejših delih bolj in bolj še druga misel: njegova vera v bodočnost socializma. Toda Anatole France ni doktrinarec, niti revolucionar. Zani ni absolutne resnice, niti absolutne morale, pregledoko je pogledal v bistvo sveta, spoznal je vseobčo relativnost, uživajoč lepoto z očesom umetnika, motri skeptično dejanje in nehanje sveta. Ne bori se več — premagal je. V resnični ljubezni do človeštva postavi vsemu minljivemu za priči in sodnika boginjo Ironijo in Usmiljenje (Pitié): »L'une en souriant nous rend la vie aimable, l'autre qui pleure nous la rend sacrée.

Anatole France tudi za naše širše občinstvo že davno ni več samo ime. Imamo v prevodu dve knjigi, ki spadata k njegovim najboljšim: Debeljak je poslovenil »Pingvinski otok«, Zupančič »Kuhinjo pri kraljici Gosij nočle«, v tisku je sedaj »Thais«, ki je bila v prevodu gotova že pred vojno, pripravljena se tudi prevod romana iz časov francoske revolucije »Bogovi so žejni«. Debeljak je dodal Pingvinom tudi pregledno študijo o delih Anatola Francea, že poprej pa je seznanil z njimi širše javnost dr. Zupan v Slovanu 1915.

NAJLEPŠI IZREKI ANATOLA FRANCEA.

— Občutim neke vrste hvaležno spoštovanje do poveljajočih in svetlih talentov, katerih dela vsebujejo najvišjo krepkost: zmernost.

— Če imate izvršno idejo, nov vidik, če slikate ljudi in stvari iz nepričakovane stališča, boste presenetili čitatelja — in čitatelj nima rada, da ga presenetite. V kaj povesti ne išče ničesar drugega kot neumnosti, ki so mu že znane.

— Na žareči granit bolesti je človek trdno postavil ljubezen in pogum, ljubezen in pomilovanje, skupino vzvišenih zakov in sprevod strašnih ali ljubkih krepost. Če bi jim manjkala ta podlaga, bi padle te krasne slike vse skupaj v brezno praznosti. Človeštvo ima temni občutek potrebe bo-lesti. Postavilo jo pobožno žalost med krepost svojih svetnikov. Srečni oni, ki trpi, in gorje srečnim! Evangelij je zato, ker je dvignil ta kile, vladal svet dvi tisolet let.

— Da si človek izvoluje in obdrži žensko ni treba vidne premoči, ki se kaže vsem pogledom, da ima ženska enega onih trenutkov, ki se ne dajo pozabiti in katerih vrnitev človek pričakuje.

— Razumem vas vse; toda stvari so, ki se mi zabijo.

— Lutke ne govorijo: mali genti, ki jih te obdaja s smehom, jim ni dal daru go-

VII.

Podjetna brata zdaj sta vrla veliko pralnico odprla, kjer noč in dan perice zale, so z milom »Zlatorog« tu prale. Nadaljevanje sledi.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

LJUBLJANSKA DRAMA. Sreda 16. aprila: Kamela skozi uho šivanke. Red B.

LJUBLJANSKA OPERA.

Sreda 16. aprila: Sevilski brivci. Izven.

»ANA KARENINA«.

Konec.

So to sicer teatralna sredstva, v tem položaju pa precej potrebna in če nevsiljivo uporabljena, nedvomno v prilog tragičnemu koncu.

Presenetilo me je, da je bila Nablocka i po maski, s črnimi masmi, precej taka, kakor sem si Ano Karenino od nekdanj predstavljal. Samo da si jo mislim nekoliko večjo.

Največjo nalogo poleg Ane ima njen soprog. Skrbnišek je vloga Karenina izvedel jako častno; malokdaj je bil na odru tako simpatičen in umrjen. Deloma samopost, deloma sugeriran, po čuteči igri družabnice je dosegal polno resničnosti v prizorih, ko se mu razgall lastna duša in izpuhti iz nje pričena sila konvencije.

Dasi jako izobražen in ognjevit stremec igralec, nima Skrbnišek vselej sreče, da bi mogel temu, kar čuti, dati popolnoma adekvatnega izraza. Neka premočna umstvenost ali kaj, preveč zavestnega prevdaranja, mu večkrat moti igro, da ne čutimo iz nje njegovega srca. Kot Karenina pa me je ganil in sem mu ga resnično verjel.

Le maska mi ne ugaia in mnogim drugim tudi ne. Sicer je to menda režijska stvar. Nikdar si nisem mislil Karenina obritega, z očali, kakor kakega Pobjednosceva. Nego hladnega, preprostega, a skrajno elegantno oblečenega gospoda s kratko, nekoliko osivelo, pazno negovano brado; brez očal. Nekako takega, kakor je izgledal francoski predsednik Sadi Carnot, ki je bil evropsko poznan po svoji umrjeni eleganci in svojem hladnomrtnem, bledelem licu z vedno na sveže oskrbljeno brado.

Če že drugega ne in če ima g. Skrbnišek kaj garderobe (draga stvar), bi bilo leleu, da bi se oblekel v korektno, vi-

šjo eleganco. Bolj pasivno vlogo ima grof Vronski, ki si ga je pridržal Putjata. Igral ga je dobro, kakor se spodobi za odličnega izralca. Vendar me ni navdušil. Vloga sama ne obsega bogvečesa in zaostaja za Vronskim iz romana. In zdela se mi je vrhutega, da Putjata moti pri igri neka druga misel. Ta misel bi utegnila biti rezi-ja. Dasi so igrali v modernih oblekah, bi vendar Vronskemu morda pristajale prav dobro neanglizirane brke. Kaj jih danes tudi še ta in oni nosi, kakor mu jih je Bog ustvaril (seveda ne mislim, da bi mu morale »po slovansko« dolgi viseti, kamor jih ravno zemlja vleče in veter dirigira). V dobi Ane Karenine pa si sploh ni še nihče hrk strigel. Lice bi bilo bolj čvrsto možko. Tako je Putjata maska izgledala malce fiftifirčevsko in to kvari zavest, da ne gledamo površnega puhlo-glavega, nego temeljito izobraženega in o srčnih stvarih skrajno resno mislečega človeka.

Tudi uniforma je silno neugodna. Dogal sem, da naši gledalci baje nista pre-mogla primernejšega vojaškega oblečka! Rdeče vlačje s škornji bi bile v redu. Ruski car je imel razno gardno kavalerijo, ki po pestrosti ni zaostajala za avstrijsko ali francosko. Toda ta beli, zlato obiti mund-ir in kalpak in Zalostna avstrijska sablja. Videli smo te komade že v opereti. »Ma-dame sans gêne« in bogve kaj še. Tudi je jako neprimerno, da nosi Putjata to gala-uniformo vedno in vedno. Če bi jo oblekel le za krasnoselsko dirko, kateri je prisotvoval dvor, bi še bilo. Zalostna nam maska garderoba!

Vse druge vloge so epizodne. Nekoliko večja je že Cesarjeva, ki igra Aninega brata, kneza Stivo. Dober je bil. Tudi čvrsta vnianost, sveže lice z vročimi očmi in močno polno brado, so vstvarjali prav tip moža, ki je »razžaljivo zdrave ter mu je večna potreba veseljačiti in se čutno iz-zivljati.

Wintrova je v knežini Dofly. Stivovi dobri in globoko razočarani ženi, našla pravo sentimentalno vlogo zase. Terčič ima za Levina primerni globoki glas in ono asketsko resnost. Sploh so bili prav vsi na mestu: po nadarjenosti in vlogah eni bolj vidni, drugi manj. Imenoma bi še na-vedel Javansovo, M. Danilovo, Rogosovo,

ra. In to je za svet dobro. Če bi kralje govorili, ti slišali samo nje!

— Odločiti se je treba med sovražnostjo in ljubeznijo, kar se zdi samo od sebe in ne med resnico in zmotno, kajti to razlikovanje je veselo slabost človeškega duha nemogoče.

— Zdi se mi, da delajo ljudje drug drugega nesrečne vsled pretranih občutkov, ki jih gojijo do samega sebe in do svojih vrstnikov. Če bi si predstavljali človeka naravo bolj ponižno in bolj resnično, bi bilo mnogo milejši napram drugim in napram samemu sebi.

— Ženska je velika vsgojiteljska moč; učila ga ljubkih kreposti, vrljivosti, diskre-

cije in omaga pomen, ki se boji, da ni na pravem mestu. Nekaterim kaže umetnost uganjanja, vsem pa koristno umetnost, kako se ne da uganjati.

— Popularne vlade sploh ni. Vlada! pomeni delati nezadovoljstvo.

— Prošlost nam je skrila kot bodočnost; živimo med dvema gostima oblikama, v poslabšanju onega, kar je bilo in v negotovosti onega, kar bo.

— Zvezmal sam se vedno za ono, ki so jih hoteli ubiti.

— Umetnik mora ljubiti življenje in nam pokazati, da je lepo. Brez njega bi o tem včasih dvomili.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1924.

Bodočnost je mladine.

Sedanja naša generacija je bila vzgojena v avstrijskih šolah in je zato še prožeta starega avstrijskega duha. Število onih, ki so se vključili sistematično vzgoji v avstrijskem duhu osamosvojitvi in se po trdih bojih s tradicijami in s svojimi, po tuji vzgoji že zastrupljeno notranjostjo dokopali do samostojnega naziranja, da je za Slovence spas samo v slovanski in jugoslovanski ideji, je bilo razmeroma neznatno in še ti so veljali v očeh naše javnosti za fantastične in navivne idealiste. Ako je kdo izmed teh kdaj izrazil mnenje, da Avstrija ne bo večna in da edino iz njenih razvalin vstane svoboda zatiranih slovanskih narodov, so se smejali vsi in ga proglašali za blaznega fantastičnega, ki živi samo svoj razgreti domišljiji in ne zna računati z realnimi okoliščinami. In ko so se te »fantasmagorije«, ki so jih prej smatrali za izrodek bolne domišljije, po svetovni vojni uresničile, ko se je skotalila v prah močnata Avstrija in na njenih ruševinah res vzniknila svoboda vsem prej zaslužnim Slovanom, so si presenečeno meli oči in se hiteli — preorijentirati. Z enim skokom so postali navdušeni Jugoslovani in iz vsega grla so klicali »živela Jugoslavija«. Toda to je bilo pri mnogih samo zunanost, v notranjosti pa so ostali takšni, kakor jih je vzgojila avstrijska šola, kakor jih je izobličila avstrijski birokrati in avstrijsko misleča duhovščina. Ker pa se razmere niso razvijale v tistem hitrem tempu, kakor so pričakovali, ker ni takoj jelo v svobodni Jugoslaviji teči mleko in med, je v njihovem ostriju prevladala stara mentaliteta in jelo se jim je tožiti po starih razmerah. Prototip teh ljudi je klerikalni poslanec Vrečko, ki je nedavno rega v parlamentu melanholično vskliknil: »V Avstriji je bilo ipak boljše!«

In tako, kakor on, misli velika množica, ki živi še v preteklosti in nima krasnega pogleda v bodočnost. Sugestija prošlosti se učinkuje, privzgojeno mišljenje in čustvovanje zavira pravilno pojmovanje in razumevanje novih razmer. Je to nekaj naravnega, s čimer je treba računati. Šele nova generacija, prosta spon in okov privzgojenega suženjskega duha, bo znala ceniti pridobitve in dobrine velikih dogodkov, ki so nam donesli osvoboditev. V naši mladini je bodočnost Jugoslavije. To mladino vzgojiti v duhu in idejah tistih, ki so zgradili po težkih borbah našo ujedeno kraljevino, je naloga onih, ki pojmujejo važnost in veličino naše osvoboditve. V radost in zadoščenje je nam, da so se našli možje, ki se zavajajo te svoje velike naloge in te svoje patriotske dolžnosti. Le krepko naprej po tej poti, ki pa jo naj z rodoljubno vneto in poštrevnostjo pripravljajo naše učiteljske!

★ ★ ★

— Razstava klerikalnih tigrov. Današnji »Slovenec« je razveselil svoje bralce za prihuje s sliko poslanec jugoslovanskega kluba. Za velikončne praznike je to darilo zelo primerno. Ljudstvo ima rado podobice, in tudi namen te razstave ni slab. Na vidiku so nove skupščinske volitve in tigri se hočejo pred volilno agitacijo predstaviti svojim volilecem. To se spodobi že za tegadele, da ljudstvo vidi, kako so se gospodje v »napornem« in »poštrevnostnem« delu za njegov blagor lepo odbehili. Veselje je gledati zadovoljne, okroglo obraze, ki se že od lanskega leta neprestano potvrdjujejo v delu za interese slovanskega ljudstva. Kritika mora pri pogledu na to pregledno in posrečeno sliko nesebičnih in marljivih parlamentarnih delavcev umolkovati. Ne gre namreč, da bi kritizirali to, kar zasluži javno pohvalo in priznanje. Slovensko ljudstvo pa tudi ni volilo klerikalnih tigrov zato, da bi ne bilo o njih ne duha, ne sluha. Vsaj pokazati se moralo vsako leto pred prazniki, da so še čili in zdravi. In so se res pokazali in zdaj ne more nihče ugovarjati, da jih je delo zelo izčrpalo. Ni šment, da bi ljudstvo po tej razstavi ne verjelo, da so v prvi sedeli, drugi stojič in tretji tudi stojič vrsti resnični zastopniki njegove bede. Z umetniškega stališča je torej ta zadeva v redu. Drugače pa nas spominja na zadnjo večerjo, ki ji je ta podobica v čast in slavo. Umetniški okus sicer nekoliko moti civilna uniformna poglavarja vseh tigrov, toda tu ni bistvenega napotila.

Glavno je dober namen, ki posvečuje tudi slaba sredstva. Za prihuje ljudstvo je pa le poskrbljeno. In to tudi niso mačkine solze.

— **Prihod čeških trgovskih akademikov v Ljubljano.** Srečali je prispelo v Ljubljano ob pol 22. 34 čeških dijakov in dijakinj trgovske akademije iz Hotice. Spremljajo jih njih profesorji. Na kolodvoru so goste sprejeli generalni konzul CSR dr. Otakar Beneš, predsednik »Česke obce« inž. Ružička, ravnatelj akademskega kolegija prof. Jeran in profesorski zbor ljubljanske trgovske akademije. Navzočega je bilo tudi mnogo dijaštva in visokošolcev. Dijaki so odšli v Akademski kolegij, kjer jih je pozdravil profesor Jeran in v imenu visokošolcev tehnik Buljevič. Naši dijaki so zapeli gostom v čast par jugoslovanskih pesmi. Danes so se gosti odpeljali na Gorenjsko in posetijo tudi Bled.

— **Strah klerikalcev in komunistov pred razpustom občinskega sveta.** Ker se je bila pred nekaj dnevi raznesla vest, da namerava vlada razpustiti ljubljanski občinski svet, se je polotila črna rdeča koalicija na magistratu velik strah, ki ga je čutila tudi mestna blagajna. Kakor smo izvedeli, je dal župan dr. Perič brzo nakazati dvema komunističnima odnosno socialdemokratskima in enemu klerikalnemu društvu po 5000 Din subvencije in dati peterim svojim strankarskim pristajšem, ki so jih pred letom natepli v uradniško hišo na Prulah, dekret, da se jim pet let ne smejo odpovedati stanovanja v tej hiši!

— **Izletniški vlaki Ljubljana — Bistrica B. i. in Ljubljana — Kamnik.** S 4. majem t. l. bodo vozili ob nedeljah in praznikih na progi Ljubljana gl. k. — Jesenice — Bistrica B. i. in Ljubljana gl. k. — Kamnik običajni nedeljski izletniški vlaki. V smeri proti Bohinjski Bistrici: Odhod iz Ljubljane gl. k. ob 4.40, prihod v Bistrico B. i. ob 8.03; odhod iz Bistrice B. i. ob 20.29, prihod v Ljubljano gl. k. ob 23.45. — V smeri proti Kamniku: Odhod iz Ljubljane gl. k. ob 5.20, prihod v Kamnik ob 6.32; odhod iz Kamnika ob 20.50, prihod v Ljubljano gl. k. ob 22.08. Podrobnejši vozni redi teh vlakov so razvidni na stenskih vozniških redih. — Odkar imamo železniško ravnateljstvo v Ljubljani, kaže železniška uprava vsestransko razumevanje napram tujkemu prometu in napram željam turistov, kar je vse hvale vredno. Lani, ko je bilo železniško ravnateljstvo še v Zagrebu, smo zaman prosili in moleđovali, da bi se uvedli izletniški vlaki že v maju.

— **Elektrifikacija Save.** Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, Sekcija Ljubljana, nadaljuje razpravo o preskrbi mesta Ljubljane z električnim tokom danes v sredo dne 16. aprila 1924 ob 18. (šesti) uri popoldne v dvorani Univerze v Ljubljani. Predava profesor Univerze v Ljubljani g. dr. ing. Alojzij Král o temi: »O hidravličnih razmerah in rentabilnosti hidrocentral na Savi.« Po predavanju se vrši razgovor o istem predmetu. Ker je prostor omejen, se vabijo na prireditve le člani Sekcije in vabljeni gostje. Gostom se vabila posebe dostavijo.

— **Marljivo družbo v Ljubljani.** Pišejo nam: Tudi Marljive družbe se modernizirajo in napredujejo s časom. Če ne verujete, pa poslušajte: Časih je bila Marljiva družba pristopna vsem slojem. Sedaj pa je drugače. Imajo več vrst teh družb, namreč za najfinije osebe, za fine, malo manj fine in za nefine. Zadnji čas se vrši ravs in kavs med Marljivimi devicami in kateri grupi spada ena, kam druga. Stvar pa je taka: Dr. Merhar je v Senkavcu ustanovil neke sorte bratovščino za najfinije dame. Naletel pa je na velike tekoče, ker je težko določiti mejo med najfinijo in fino damo. No, ker se on sam ni spoznal, je propustil ureditve tega vprašanja damam, da si same odločijo, katere so najfinije. Pa so začele tudi pri politiki: gospe Ramec, hml Gospe političnega veljaka, ampak izobražena ml. Krekova Cika in sestra pok. Krekova, hm, ni dovolj fina. Gospe Cvenkovič Kaj pa je vendar g. Cvenkovič, saj ni uti akademsko izobražena, kako se more potem čeno sprejeti med najfinije Marljivo družbo? Pa ona gospe Vrtovčeva. Pa gospe Mohorčeva, saj niti izobaka ne nosi, kaj pa sato če je mož advokat in bančni ravatelj! Med najfinije damsko družbo vendar ne spada ruti ali šepal! Tako potekajo vsako kandidaturjo za »najfinijo« Marljivo družbo, vredno jo sprejmejo v družbo »prvoklasnih izvoljenk«. Čudno je, da imajo klerikalne gospe toliko spt bogov, da vsaka njih kate-gorizma moči svetlega boga. Včasih so učili,

da je le on sam Bog za vse ljudi, sedaj pa pravijo, da je en bog za fine eden za najfinije, eden pa za čisto preproste ljudi.

— **Rihard Zaneli je kupil kinematograf.** Bivši predsednik reške konstituite Rihard Zaneli je kupil na Sušaku kinematograf »Balkan« za svoto 600.000 dinarjev. Od kinematografa pričakuje več uspeha kot ga je imel od reške politike.

— **Za kraljevega goslarja je imenovan g. M. Mušič,** znani ljubljanski goslar, katerega izvirni izdelki godalnih instrumentov so vzbudili v jugoslovanskih in inozemskih glasbenih krogih veliko pozornost in odlična priznanja. Tvrda Mušič obstoja že nad 40 let in je najstarejša te vrste v Sloveniji. Zaslovela pa je šele takrat, ko jo je g. Mušič izrgal iz rok ljubljanskih nemurjev ter začel samostojno izdelovati godalne instrumente, zlasti gosli, ki dosežajo po kvaliteti glasu stare, mojstrske vrljotine. To odlikovanje je v veliko čast tvrduki Mušič in ji je le čestitati k najvišjemu priznanju.

— **Promet z vrednostnimi listi v Bolgariji.** Ministrstvo naznanja da se je otvoril s 1. aprilom t. l. promet z vrednostnimi listi tudi v Bolgariji in Turčiji.

— **Medkrajevni telefonski pogovori državnih uradov in častnikov.** Pošto ministristvo je izdalo odlok ki se glasi: 1. Od 20. marca t. l. smejo posamni medkrajevni pogovori državnih oblasti trajati največ po 6 minut (2 enoti). 2. Državne oblasti smejo v času od 10. do 11.30 zahtevati medkrajevne telefonske zveze samo v takih najnujnejših slučajih, ki se ne dajo odložiti. 3. V času od 11.30 do 12. se ne more dati nobeni državni oblasti medkrajevna telefonska zveza na glavnih medkrajevnih progah, ki vežejo Beograd z drugimi glavnimi pokrajinskimi mesti. Izjemoma se ta zveza lahko odstopi, a samo po osebnem odobrenju poštnega ministra. 4. Posamni častniški pogovori ponodi morejo trajati največ po 6 minut (3 enote), po dnevi pa po 6 minut (2 enoti). Ti pogovori se lahko podaljšajo, toda samo, če niso prijavljeni drugi pogovori.

— **Pogreb g. Miroslava Praprotnika** se vrši v četrtek ob 15. popoldne.

— **Klerikalni kuluk.** Ker klerikalcem ne gre denar zlepa izpod rok, so upeljali na »Stadione« ob Dunajski cesti za Orle in Orlice tiako na katoliški podlagi, in farba jo v »Slovenec« ljudi, da dela tam slovensko ljudstvo za katoliško stvar.

— **Iz Vintgarja.** Poročajo nam: V soboto dne 12. tm. je na svoji počni ekskurziji prišlo z Jesenic okoli 50 dijakov in dijakinj drž. trgovske akademije v Ljubljani ter posetilo seizmični observatorij prof. dr. A. Belarja (Observatorij Sir Humphrey Davy), ki se zdaj nahaja na Vrščah pri Bledu, poleti pa na Triglavu. G. doktor jih je jako priazno in vesel sprejel in jim v 2urnem obisku podrobno opisal in obrazložil mehanizem seizmografov, na katerih so lahko videli ogromni napredek potresne vede v zadnjih letih in to največ po zaslugi dr. Belarja — imena, ki je v seizmologiji eno izmed najzaslužnejših.

— **Olepljava mesta.** Pretekle dni so stare leseno pošto lopo tik glavnega kolodvora odstranili in premestili odpravo poštnih paketov v notranje prostore. S tem je prostor pri kolodvoru znatno olepšan.

— **Puščja gnezda in mladina.** Komaj so začele ptice valiti, jim je tudi že razposajena mladina za hrbtom in stika za gnezda ptic pevki. Komaj so mladici godni, jih že pobira iz gnezda in odnaša. To brezsrčno ravnanje zasluži eksemplarčno kaznen. Zato opozarjamo starše in šolske kroge, da nastopijo z vsemi dovoljenimi sredstvi proti taki mladini.

— **Gruberjevo nabrežje dobi vender ograjo.** Poročajo nam: Magistratni gremij je lani sklenil, da se postavi od domobranske vojašnice do mestne klavnice (ko levem bregu Gruberjevega kanala) lesena ograja. Stavnji urad ima naročeno, da izvrši ta sklep. Potrebno pa je, nabaviti tudi en rešilni čoln, ki naj se blizu zatvornice prveže k bregu.

— **Celjske vesti.** Seja mest. obč. sveta se vrši v četrtek zvečer ob 8.19. Na dnevnem redu so poročila raznih odsekov. — Nove zvono ve v torek popoldne ob 15. slovesno prepeljali v župno cerkev. Prvi zvon tehta 1100 kg in ima glas dis, drugi 700 kg, ima glas fis, tretji 300 kg, ima glas h (oktava). Zvono ve so v ille strojne tovarne in livarne v Ljubljani. — Mestni magistrat razglša, da so stalni volilni imeniki prebivalstvu stalno na vpogled na mestnem magistratu v sobi št. 2. Natančneje je razvidno iz razglasa na magistratni deski.

— **Mariborski vesti.** Občinski očetje v znamenju miru in sprave. Po dogodkih v zadnji časostno prekinjeni seji in po zatrevanju socialistične večine, da župan Grčar ne bo predikal žaljive napram občinskemu svetniku dr. Jerovšku in nasprotno po zatrevanju kluba SLS, da občinski svet ne bo delal brez tega preklica, je bilo za sejo v ponedeljek pričakovati novih senzacij. V tem pričakovanju je res prišlo izredno mnogo občinstva. Pa radevedneži niso prišli na svoj račun. Radi bagele prerazgretti duhovi so se med tem pomirili že v seji klubovih načelnikov, katero je župan Grčar sklical že popoldne pred sejo. Iz čudovite naglosti soglasnih sklepov za nekatere važne zadeve, ki bi sicer rabile več burnih sil, se je zvečer lahko rasvidel blagodejni vpiv Orčarjeve spremenjene taktike. Uvodom zvečer se je župan Orčar, spominjajoč se »Incident« zadnje seje, proti svoji navadi opravičil, da je v besednem boju rabil neparlamentarni izraz napram občinskemu svetniku dr. Jerovšku ter ta izraz obžaloval v pričakovanju, da se v bodoče tudi občinski svetniki vedejo dostojno. Takoj prva točka: megalna pogodba med občino in društvom za stalno Magdačenske cerkve, je potrdila, da se občinski svet nahaja v znamenju miru in sprave. Kdor temu ni mogel verjeti, se je lahko prepričal, ko sta najhuša sovražnika dr. Lesovar in Bahun javno iznesla svojo sodniško afero, katero sta raje »poravnala«, ker bi bila sicer oba — zaprti, kakor

je trdil g. obč. svetnik Bahun. Po dolgem času se je občinski svet še le na interpelaciji obč. svetnika Rogliča spomnil, da trpi Maribor največja na stanovanjski bedi. Na to so po daljšem odmoru prišli še le po ugotovitvi g. interpellanta, da Ljubljana v korist k mariborski oblasti prispejanim uradnikom zapostavlja starejše poročila za stanovanja. Župan je bil mnenja, da tu občinski svet nima nobene ingerence za stanovanja, vendar so se končno odločili za ostro resolucijo kakoršnih je bilo že več — in brezuspešnih. Po preteku treh let in mnogih debat o nedostatkih v mestnem kopališču je prišel občinski svet sedaj do prepričanja, da treba premajhno kopališče primerno razširiti, za ka se najame večje posojilo. Med drugimi nadaljnjimi poročili odsekovih referentov so prišle to pot na vrsto končno tudi stare prošnje raznih društev za podporo, katere so bila po večini tudi dovoljene. — Razpis občinskih volitev. Kakor smo izvedeli, z nameravanjem zavlačenjem občinskih volitev še preko čezlega leta ne bo nič. Volitve se morajo razpisati. Razpisane bodo najbrže že takoj po Veliki noči (imenuje se celo datum 24. april). — Koalicija socialistov in Nemcev. Nasproti narodnemu bloku skušajo Nemci pridobiti na svojo stran socialne demokrate, ki so se tozadevno že posvetili pri formalnem vodil Nemcev stavniku Juliju Glaslerju. Ker je na strani narodno zavednejših socialistov odpor proti taki koalicii, so prva pogajanja ostala še brezuspešna. Socialisti hočejo samostojen nastop in bi se v bodočem občinskem svetu vezali le častno in po slučajih. — Sijalen uspeh koncerta Svajger-Simenca. V ponedeljek dne 14. aprila se je vršil v kazinski dvorani koncert gđ. Mimi Svajgerjeve in g. Simenca. Q. Simenca dobro poznamo in še le sedaj občutimo, kaj je z njim zgubilo Narodno gledališče. Pri vsaki točki so mu prirejali prisrčne ovacije, tako da je moral ponavljati in dodajati. Gđna. Svajgerjeva je z njeno virtuosnostjo naravnost očarala. Podarilo se ji je lep šopek. Žal, da se je pri tej priliki zopet pokazalo, da naša inteligenca niti po izgubi tako odličnih moči ne zna oceniti njihovo vrednost in da se ne razume pri takih gostovanjih vsaj iz uljudnosti napram gostom pokazati večjega zanimanja.

— **Puščje vesti.** Rezultat Olimpijskega dneva v Ptujju so sledeči: Stafeta skozi mesto, proga 1200 m: Prvi je bil Slov. S. K. Maribor, drugi: S. V. Rapid in tretji S. K. Ptuj. Predtek na 100 m je bil prvi Barlovič S. V. Rapid Maribor, drugi Samuda O. S. K. Ptuj in tretji Sajovec Slov. S. K. Maribor. Finala na 100 m prvi Barlovič S. V. Rapid Maribor, drugi Samuda S. K. Ptuj in tretji Vrečič S. K. Ptuj. Tek na 400 m: Prvi Pirkmaier S. V. Rapid Maribor drugi Škrabar Slov. S. K. Maribor in tretji Deržič Slov. S. K. M. Stafeta na 400 m: prvi S. V. Rapid Maribor 51⁸/₁₀ sekunde, drugi S. K. Ptuj 53. tretji Slov. S. K. M. 57²/₁₀. Nogometna tekma med reprezentanco Maribor. Športnih klubov »Old Boy« proti »Old Boy« mostvom S. K. Ptuj je končala 1:2, v korist Mariborčanov. Obisk je bil izredno dober, na igrališču S. K. Ptuj je bilo skupno nad 1000 oseb z vojaštvom skupaj. Tulec je prispelo k igri nad 80 oseb. — Radi javnega nasilstva je bil te dni aretirana trgovec in posestnik Glazar Fran iz Dragoviča v Ptujju. Bil je napram varnostnim organom tako nasilen, da so bili res primorani ga zvezati ter z vozom prepeljati v policijske zapore. — Mogočni prstan. Dne 14. tm. je uprizorilo »Mariborsko gledališče« v tuk. mestnem gledališču igro »Mogočni prstan«. Obisk je bil prav dober. Občinstvo je videlo v tej igri, res zdravo humoristično satiro, kakršno nam more ustvariti le Mičinski. Glasbene točke je vodil osebno kompozit g. V. Parma. Po igri se je vršil častni sestanek v Narodnem domu v prid gostom.

— **Erratum.** V prvem delu poročila o »Ani Karenine«, se ima glasiti, da zvezna recitacija ne more docela nadomestiti s svojimi par stavki vmesnih dogodkov. — **Moščanski župan Oražem in — kuluk.** Pišejo nam: Klerikači so se sicer še pred nedavnim časom silno usajali zoper ministra, ki je hotel uvesti kuluk, toda sami ga pa nalagajo povsod, kjer prihaja to prav njihovim bisagom. Tako je moščanski župan »že Oražem kot načelnik okr. cestnega odbora, sklenil, da bodo morali odslej Štepanci in sosedni vaščani svoje ceste sami strgati in nasipati, če bodo hoteli imeti urejene. Za to bodo dobili pa samo toliko za delo, kolikor stane — kmetsko kosilo! Kaj, ko bi si ti občani odslej tudi cestne doklade obdržali in kar sami gospodarili z njimi?

— **Smrtna kosa.** Včeraj je po dolgotrajni mučni boleznii umrl g. Fran Regalij, dvorni svetnik in podpredsednik deželnega sodišča v pokolu, zet znanega kamniškega restavraterja g. Kende. Pokojnik je bil na glasu kot dober jurist in neumoren delavec. Lani ga je zadel kap vendar je še toliko okrevljal, da je znova nastopil svojo službo. Kmalu pa je lejel znova bolehal kar ga je napotilo da je prešil za v pokolitev. Bočzen se ni zboljčala. Včeraj mu je smrt prestigla nit življenja. Pogreb bo jutri v četrtek 17. tm. ob 17. iz Hilšerjeve ulice št. 7 na pokopališču sv. Križu. Blag mu spomin!

— **Zgubila se je danes popoldne od tvrde Bonač do deželne vlade denarnica z večjo svoto denarja.** Denar, ki je uradna last, je izgubil ubog sluga, zaposlen na vlad. Pošten najditelj se prosi, da vrne denarnico na naslov legitimacije, ki je v izgubljeni denarnici.

— **Odbor za Malgajev spomenik v Guštanju** je prejel sledeče nadalnje zneske od gg. nabiralcev: Remše Fortunat, Mozirje 220 Din, Rudolf Seljak, Domžale 110, Dr. Mifan Goršek, St. Lenart v Sl. gor. 170, Jakob Jesih, Šiška 150, Zoran Crnkto 50, Vilma Tekavčeva, D. Lendava 92, Kristan Zmago, Zavodnje 115, Andrej Oset, Maribor 730, Kolo jug. sester, Mežica 250, nadalje je daroval Dr. Doljan, Prevalje 100, skupaj 1987 Din, pred 17.811, skupna svota

19.798 Din. Ker je odbor iz tehtnih razlogov moral prvotni načrt opustiti, napravi sedaj večji in lepši spomenik. Zato rabi tudi več denarja. Svota, ki je do sedaj nabrana, je šele 2¹/₂ skla, odbor rabi pa še najmanj 1¹/₂ tona. To je povod, da prosimo vse cenjene nabiralce, ki do danes še niso vrnili nabiralnih pol, pospešijo nabiranje in zneske pošljejo odboru.

— **Iz raznih krajev države.** V Novem Sadu sta bila aretirana brata Silvester in Imre Dobo, Madžari iz subotičke okolice, ki sta vohunila v prid Madžarske. Zbirala sta podatke o naši vojski in jih odposiljala madžarskemu vojnemu ministristvu v Budimpešti. — V Subotici je bil obsojen bivši poštni uradnik Bela Sedlak radi poverbe 240.000 Din na tri leta težke ječe. — V Subotici je policija prejela drznega vlomilca Nikolo Baka, ki je izvršil v mestu tekot kratke dobe nad 20 velikih vlovov. — V Srbiji so se udali oblastim sledeči komitaji: Milo Vlahović, Radovan Vlahović, Damijan Adžić in Soro Miljančić.

— **Poplave.** Nevarnost grozeče poplavlje minila. Dasi ravno Sava in Donava na gotovih mestih še vedno naraščata, ni pričakovati večje katastrofe. Sava je tekom večerajšnjega dne narasla za 7 cm in manjka samo še 6 cm, da doseže vodno stanje iz leta 1888. Stanje Save pri Sisku je neizpremenjeno, dočim pri Slavonskem Brodu pada. Pri Mitrovici je Sava narasla za nadaljne 4 cm. Strahovita elementarna neizgoda, ki je zadel naša južna kralje je po dosedanjih cenitvah povzročila nad 100 milijonov Din škode. Nad 80.000 orolov zemlje je pod vodo. Donava pada v gorenjem toku in narašča v spodnjem. Iz raznih krajev prihajajo poročila in prošnje za hitro od pomoč. Ministrski svet je na predvečerajšnji seji odobril kredit 500.000 D kot prvo nujno pomoč. Istočasno je bil izvoljen odbor, v katerem se nahaja minister za poljedelstvo Krsta Miletič, prosvetni minister dr. Janič, prometni minister dr. Popović, finančni minister dr. Stojadinović in notranji minister dr. Srčić.

— **Tožka nesreča.** V Veliki žolnarski ulici se je zgodila večeraj popoldne težka nesreča. Ko se je vračal delavec Ivan Hlebič okoli 17. z dela domov, se je nenadoma podrl nanj pred hišo št. 10 veliko drevo, ki je bilo podsekano. Hlebič je dobil težke poškodbe po vsem životu in so ga prepeljali v bolnico. Krivda na nesreči zadene vsekakor dočine, ki so drevce posekali in je pustili, ne da bi pustili kako varnostno znamenje.

— **Razna nesreče.** Delavec Jakob Jelenc, zaposlen v kemični tovarni v Mostah, si je z neko kisline nevarno poškodoval obraz. — V pivovarni »Union« je 14. tm. delavka Genovefa Šivigoy polnila steklenice s pivom. Pri tem ji je ena eksplodirala in so ji črepinje prezele žile na desni roki. — Fran Morela, poldrugoletni sinček delavca iz Kresnice pri Litiji, se je z vrela kavo nevarno opeknil na levi nogi. Vsi poškodovanci so bili prepeljani v bolnico.

— **Sestanek pri »Sestici«.** »Zares, prav gotovo se sestaneva pri »Sestici« — tako je svačeno zatrevjal v Kopitarjevi ulici Ivan Fabjan detektivu, ki ga je aretirail. Fabjan je imel pri sebi lep velik zavitek, iz katerega je močno dišalo po kavi. Voni kave je udaril tudi mimoidoščemu detektivu v nos in je vprašal Fabjana »kako in kaj in od kod je«. No, in se je pričel slednjemu jezik zapletati. Končno je povedal, da mu je kakakavo prinesel neki neznanec, za katerega ime slučajno ne ve, pač pa imata popoldne ob 15. rende-vous pri »Sestici«. Neznavec mu baje večkrat prinese mato, sladkor itd., tako je vsaj zatrevjal Fabjan. — Polcija je bila usmiljena in je Fabjana — seveda pod nadzorstvom — pustila na rendes-vous. Toda neznanca ni bilo in ni hotelo biti. Fabjana so nato obdržali na policiji in sicer za to, da prizna, kje je dobil ka-ka-kavo.

— **Devojka, na kateri obkaja razpada.** Beogradski listi javljajo iz Negotina: V selu Bakovce, okrožje negotinsko, okraj kraljski, se nahaja zagonezna devojka. Priopvedujejo, da leži njena skrivnost v tem, da kadar obleče košuljo ali obleko, začne po nekoliko urah z nje padati in ostane popolnoma gola. Govorijo se, da se obleka najprej spremeni v palčevino, nakar popolnoma razpade. Devojka je postala predmet govoric v celem okraju. Sedaj se je tudi policija vmešala v to zadevo in je bila devojka v svrhu zasliševanja pozvana v Negotin, da se dožene, kaj je na stvari.

— **Policijska kronika.** Ovadbe. Tekom večerajšnjega dne so prispale sledeče ovadbe: radi tavnine 2, radi poverbe 1, radi vlomla 1, radi kaljenja nočnega miru 2, radi cestnopolicijskega reda 16, radi prekočenja policijske ure 2, radi pasjega kontumaca 2, radi zglaševalnih predpisov 1, radi poškodbe tuje lastnine 1, radi prekočenja obrtnega reda 1 in radi nedostojnega vedenja. Aretacije. Aretrana je bila služkinja Berta Zadnik, ki je svojemu gospodarju Rud. Kovačiču z Dolenjske ceste ukradla 2 namizna prta, vredna 300 Din. V ostalem ga je »Bertka« tudi rada »žeh-tala« in sicer »stisla« ki srca potrošila. Dokler je bila še namreč v službi, je zahajala v klet in si privoščila sladkega brinjevčka. Kovačič je ugotovil, da mu ga je zmanjkalo ravno pet litrov v vrednosti 250 Din. — Dalje je bil aretirail Josip Parman rojen 1904 in pristojen v Pontike, ki je svoj sorodnici Alojziji Drogenič iz Studencev pri Mariboru ukradel raznega blaga v vrednosti 2500 Din. Nato je pobegnil v Ljubljano, kjer se je utaboril v gugalnici pod Tivolijem. Polcija ga v tem briogu ni izsledila, pač pa ukradeno blago. Parman je bil prijet v bolnici, kjer se je zdravil. Radi beračenja je bil prijet Martin Blodnik. — Hlapec Kotušek, o katerem poročamo na drugem mestu je poveril tudi natakarku Vinku Rolcu več oblike v vrednosti 1800 Din. Vlom. Včeraj ob 13. je neki neznanec udri šipo večne izlozbe tvrde Petelinc na Sv. Petra nasipa. Slučajno mimoidoček postrežek Dolnar je vlomilca opazil, nakar je slednji zbežal. Ukradel je edini predmet, ki je bil v izložbi, neko os za kolo, vredno 27 Din.

†

Tužnim srcem sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse skrbni, dobri soprog, oče, brat, zet in svak, gospod

Fran Regally

dvorni svetnik in podpredsednik de-
želnega sodišča v p.

v torek, dne 15. aprila t. l. ob 23. po dolgi, mučni bolezni boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 17. t. m. ob 5. iz hiše žalosti, Hilšerjeva ulica št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. mša zažadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja dne 23. aprila ob 7.

Priporočamo ljubljenelega pokojnika v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1924.

Zalujoči rodbini: Regally in Kenda.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. 2677

Cigarete Specijalke
 pušimo iz par-
 trankov na
 10-20% popusta,
 ki ga dobimo od tvrde
A. Šinkovc nasl. K. Šoec
 Ljubljana, Mostni trg 19.
 Prijatelji, pojdi in stori tudi Ti tako!

Skladiščnik
 za skladišče surovih kož se sprejme. Oni, ki so kot taki
 že bili zaposleni, naj stavijo ponudbe s prepisi spricval in
 zahtevki pismeno na tovarno usnja
ALEKS PODVINEC & CIE., Radeče
 2672 pri Zidanem mostu.

„ELIN“
 DRUGA ZA ELEKTR. INDUSTRIJO D. Z. O. Z.
 Gradi električne centrale in naprave. Ve-
 lika zaloga motorjev in električnega ma-
 terijala. Cene izredno nizke. Postrežba točna.
 Na željo posej inženirja brezplačno.
 LJUBLJANA, Damska cesta 1. — Tel. 88.
 MARIBOR, Veitnjska ul. 11. — Tel. 239.

Josip Petelinc
 Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
 Priporočamo na veliko in malo
 galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbe,
 čipke, vezarino, sprehajalne patice, kravate,
 srajce, čevljarice in krojaške potrebščine.
 Najnižje cene. Postrežba točna.

„OJA“
 Tvoja mladost i ljepote odkrivena je upotrebom
Čudotvornog „OJA“ sapuna
 nenadotvornog za Vašu nježnu kožu.
 „OJA“ sapun imade začudljivačje djelovanje. Daje
 koži mekoću i nježnost. Nečistoća, sunčane
 pjege, crvenilo, sužice sigurno se gube. Jedan
 jedini potpisaj uvjeriti će Vas o tome. Kutija
 po Din 40.—, 30.—, 20.— i 5.—.
„OJA“ CREAM
 Glat kožu, čvrsto i ispucaču naku momentano baršunasto
 mekano. Latič po Din 16.—, 12.— i 7.—.
 SW „OJA“ preparati su poznati u cjelom svijetu
 kao prvotvrdni. 2660

Najveća izbira zadnjih novosti. Spomladanskih klobukov
 in slaničnikov ravno kar došla v modnem salonu
Jda Škof-Wanek naslednice
 Ljubljana Pod Znančev štev. 2
 Preoblikovanja in popravila se točno izvršujejo. Zlati klobuki vedno
 priznana solidne cene! v zalogi. Priznana solidne cene!

Velecenjene gospodinje!
 V Vašem interesu je, da pri nakupovanju testenin
 zahtevate pri Vašem trgovcu „BANATSKA MAKARONI“
 V zavojih po pol kilograma z znamko „Slon“.
Banatski makaroni
 so izdelani iz pristnega banatskega pšeninog zrna in niso dražji kot
 druge testenine. — Dobre so povred.
 Pozite na napis in varstveno znamko „S L O N“
 Proa Banatska tovarna testenin in umetni mlin d. d.,
 Veliki Bečkerek.
 Glavno zastopstvo za Slovenijo: A. Schuster, Ljubljana, Sv. Petra c. 2.

DRVA
 bda in molina, žagana in op-
 ljena, večje in male množine, od
 25 kg dalje dostavljajo na dom.
 Nasočila spajalca:
N. Petrič
 Gospodarska cesta 161
 Telefon 343 2244

Tvrđka
J. Wanek
 Ljubljana
 Sv. Petra cesta št. 19
 priporoča svojo bogato zalogo
 najmodernejše obdelane
 kožuhovine. Sprejema vsa
 popravila, kakor tudi bar-
 vanje lisičjih in drugih
 kož. Velika izbira športnih
 čepic in moških klobu-
 kov. Shranjuje tudi vsa-
 kovrstno kožuhovino čez
 potetje.

Zastoj vam
 blaga za obleko in perilo
 nikdo ne
 da
 toda po izredno nizkih cenah
 ga dobite pri tvrdki
„Danica“
Majzelj & Rajšeli
 Ljubljana, Turjaški trg 1
 (bivša Preskbovalnica)
 Velika zaloga najrazličnej-
 šega manufakturnega in
 galanterijskega blaga
 ter usnja vseh vrst.
 Vsak si naj ogleda.
 Krojači in preprodajalci po-
 seben popust. 2650

Razglednice za Uskrs
 i svakovrsne umetniške,
 svileni papir, kreprole, papir
 za polico, žice za cvetje,
 pergamentpapir, kanclajpa-
 pir i trgovački, kuverte, li-
 stovni papir u mapama i
 kutijama, olovke, pera, dr-
 žala i svu papirnatu robu
 i pisari pribor uz najjeftinije
 dnevne cijene kod tt.
Rudolf Polacek,
 Zagreb I.
 veletrgovina papira i naklada raz-
 glednic. — Postanski pretinac 34.
 Jurišićeva 24. 2668
 Zahtevajte cijenik.
 Na Zagrebačkom Zboru odlo gra-
 fike i papirnatu robe, prostori 270

MALI OGLASI
 Cena malih oglasov
 vsaka beseda
 50 para. — Najmanje
 pa Din 5.—

Službe
Učenci za bakrokoštarijo
 se sprejmejo takoj.
 Povpraša se v trgovini.
 Sv. Petra cesta 33. 2627
Kavarniški vajenec
 in deček za dela v
 kuhinji se sprejme.
 Narodna kavarna. 2676
Prodajalka
 za damsko modno trgo-
 vino, ki je izveščana v
 prodajanju bluz, oblek
 in plaščev se takoj sprej-
 me. — Pismene ponudbe
 na: »Poštni predal 38«. 2656
Prodajalka,
 spretna, z večletno pra-
 kso, se takoj sprejme v
 modno trgovino. Izvešča-
 ne v modni stroki za go-
 spode imajo prednost. —
 Pismene ponudbe na:
 »Poštni predal 38«. 2655
Tehnik
 za centralne kurjave, spe-
 cializiran v tej stroki, s
 prakso, se sprejme takoj
 k večjemu podjetju.
 Ponudbe pod »Kurjava«
 na: Aloma Company.
 Ljubljana. 2633
Isče se za takoj
 smošen, samostojen —
 vodja za visoko
 gradbo, verziran v
 gradbenih obratah, pro-
 računih in v projektira-
 nju. — Pismene ponudbe
 z navedbo dosedanje
 uporabe (službe), curri-
 culum vitae ter plačnih
 pogojev od samo jugo-
 slovanskih gospodov, ve-
 ščih slovenskega jezika v
 govoru in pisavi na na-
 slov: »Stavbno podjetje,
 Ljubljana, poštni predal
 70«. 2512
Proda se močno okovan
dvokolesni voz,
 pripraven za mokrje
 itd. — Hrenova ulica 17,
 II nadst. 2597
Moško kolo,
 popolnoma novo, prvo-
 vrstna znamka, napredaj.
 — Naslov pove uprava
 »Slov. Naroda«. 2652
Stanovanja
Meblovana soba
 se odda takoj gospodu.
 — Naslov pove uprava
 »Slov. Naroda«. 2646
Nezremljivine
Realiteta posredovalnica
Josip Saje
 LJUBLJANA, Sv. Jakoba
 nabrežje štev. 29 —
 SE PRIPOROČA V NA-
 KUP IN PRODAJO NE-
 PREMIČNIN. 2126
Hiša z vrtom
 v ljubljanski okolici se
 proda. — Naslov pove
 uprava »Slov. Naroda«. 2670
Majhna parcela
 do 600 m² se kupi.
 — Ponudbe pod »Majhna
 parcela/2658« na upravo
 »Slovenskega Naroda«.

Obleke in moderni
po zelo nizkih cenah
 v oblačilni industriji: **A. KUNC**
 Ljubljana, Gosposka ulica 7.

Globoko znižane cene:
V modni trgovini
Peter Šterk, Ljubljana
 2549
 Stari trg štev. 18.
 prvo vrstno perilo za gospode, dame, dečke in otroke,
 najmodernejše kravate, klobuki, čepice, nogavice,
 rokavice, naramnice, dokolenice, palice in razni
 športni predmeti, dežniki, potrebščine za šivilje,
 damske jope, jumperji, jutranje obleke i. t. d.
 Globoko znižane cene:

Razpis.
 Odda se ponudbenim potom podiranje starega in
 zidanje novega stolpa pri župni cerkvi v Radečah. Skup-
 ni stroški so proračunjeni na Din 284.000.—

	Mojstersko delo	Gradivo	Ref. dela, vožnja
1.) Zidarska in stavbna dela	Din 88.631-98,	73.247-43,	27.862-12
2.) Tesarsko delo	11.923-60,	17.465—,	805—
3.) Raznoterosti	27.775-40,	26.623—,	
4.) Za nepričakovana, rezervno			
dela in napravo načrtov	4.349-91,	4.349-91,	966-65
Skupaj	Din 132.680-89,	121.683-34,	29.633-77

 Podjetnik dostavi ves material in mora položiti
 10% varščino v gotovini ali vrednostnih papirjih. Načrti
 in natančnejša pojasnila so na razpolago ob uradnih
 urah v pisarni župnega urada v Radečah.
 Konkurenčni odbor si pridrži pravico oddati delo
 ne glede na višino ponudbe.
 Konkurenčni odbor v Radečah pri Zid. mostu.
Anton Lovšin
 načelnik.
 2672

Najnovejše knjige
 Tiskovne zadruge v Ljubljani.
**Fr. Maselj-Podlimbarski, Zbrani spi-
 si,** I. zv. Broš. Din 70.—, vez. celo platno Din 85,
 pol usnje Din 90.—.
Sorli, Zadnji val. Roman. Broš. Din 42,
 vez. Din 48.—.
Fogazzaro-Budel, Svetnik. Roman.
 Broš. Din 64.—, vez. Din 72.—.
Jul. Zeyer, Tri legende o razpeli.
 Vez. Din 20.—.
Siemkiewicz-Mole, Potop. Roman. —
 Svojič 1—2. Broš. Din 24.—.
**Linhart, Županova Miska in Vesele
 dni.** Broš. Din 20.—.
Najeddy, Smotana. Spominjski spisi. Broš.
 Din 30.—.
 Knjige se naročajo pri Tiskovni
 zadruzi, Ljubljana, Prečnoma ul. 54.

Zdravilišče Gleichenberg, (Štajersko)
 Postaja: Feldbach. Sezija: maj—oktober.
 Sijajni zdravilni uspehi pri bronhialnih kataris, gripi, naduhi
 emfizemu!!!, srčnih boleznih!!! i. t. d.
 Močne, prirodno oglikovokislate kopeli, inhalacije, pnevmatične,
 celice, svetlobne kopeli i. t. d.
 Cena penzion od Ka 50.000.— na dan naprej.
 Pojasilila: Zdraviliščna komisija, Glasenberga.

Vse po primerno znižanih cenah!
Pri nizki ceni!
Ign. Žargi, Ljubljana
 Sv. Petra cesta štev. 3
 Nudi ceninim odjemalcem veliko izbero potrebštin
 za krojače in šivilje. Velika izbira nogavic, roka-
 vic, triko perila in površnih ženskih volnenih jop
 ter razno modno, damsko in otroško perilo, sošene,
 pletene samovoznice i. t. d.
 Vse po primerno znižanih cenah!

Oblastveno dovoljena
POPOLNA RAZPRODAJA
 našega oddelka za pletenine, trikotarje, perilo
 Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo
 v zalogi še večje množine različnega blaga, kakor:
Za dame perilo, bluze, predpasniki, nogavice in
 rokavice.
Za gospode triko perilo, sviterji, srajce, ovrtniki,
 naramnice, nogavice, rokavice, gamase
 in dokolenice.
Za otroke perilo, osobito znamke „Tetra“, pat.
 in dojenčke nogavice, sviterji, čepice idr. — Bri-
 sače, različna galanterija in kozmetika.
 Vse to blago prodajamo POD TRZNIMI CENAMI
 samo dotlej, dokler traja zaloga.
A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA,
 Mestni trg 10.

Vratislava
 (Breslau)
8. — 11. maja
 Prodaja poljedelskih strojev.
 Največja nemška razstava poljedelskih strojev in drugih
 poljedelskih predmetov.
8. — 11. maja
 Tehnični sejem.
8. maja — 10. junija
 Razstava stavb. i. obratnotekničnih strojev
 Zastopnik: 2603
 H. H. P. P. P., Zagreb, Mesnica 18.